

"BENDRAVIMO" BĖDOS

"TARPTAUTINIO" POGRINDŽIO BYLA VARŠUVOJE

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Per vadinamą 'moks-
lininkų simpoziumą' Chi-
cagoje vienas profeso-
rius iškėlė mintį mūsų
spaudai kviečiant bendra-
darbius iš okupuotos Lie-
tuvos. Juk ir dabar mes
dažnai pasinaudojame
Lietuvos spaudoje pas-
skelbtomis žiniomis ir
nuomonėmis neįvaršindami
sau galvos dėl au-
toriaus teisių. Nereikia
būti dideliu mokslininku,
kad supratus, jog toks
būdas yra žymiai sau-
gesnis ir naudingesnis
abiem pusėm. Jei sovie-
tai 'bendravinimą' iki tam
tikro laipsnio leidžia ir
net skatina, jie iš to be-
abejo tikisi sau naudos.
Jie, pavyzdžiui, gali ti-
kėtis per tokį 'bendravi-
mą' įsigyti sau infor-
matorių, jei nesakysite šni-
pų. Jie taip pat 'bendra-
vimą' gali išnaudoti iš-
provokavimui, išaiški-
nimui ir likvidacijai sa-
vo pačių 'nacionalisti-
nių' sluoksnių. Kad taip
yra, labai gerą pavyzdį
davė vasario pabaigoje
Varšuvoje pasibaigu-
si 'tarptautinio' po-
grindžio byla, į kurią bu-
vo įmaišyti lenkų ir če-
kų intelektualai, kurie
tikrai atstovauja bend-
ravo su lenkų emigran-
tų Paryžiuje leidžiamu
mėnraščiu 'Kultura'.

Tą 'Kultura' 1947 me-
tais pradėjo leisti tūlas
Jerzy Giedroyc, dabar 61
metų, laike antrojo pa-
saulinio karo buvęs ka-
rininku Anderso armijo-
je. Jos tiražas siekia
6.000. Impozantiškas
skaičius emigrantų spa-
dai, kuris tačiau gali pa-
sirodyti labai mažas, jei
prisiminsime, kad len-
kai savo tautiečių laisva-
me pasaulyje priskaito
netoli penkių milijonų.
Kaip ir visi emigrantų
laikraščiai, 'Kultura'
pradžioje buvo antiko-
munistinis spaudos or-
ganas. 1956 metais Go-
mulkai pradėjus kovą su
'stalinistais', 'Kultura'
stojo jo pusėn. Su tokiais
rezultatais, kad minis-
teris pirmininkas Cyran-
kiewicz ją citavo seime ir
ją buvo leista prenume-
ruotis Lenkijoje. Bet kai

joje pasirodė vadina-
mų 'reform komunistų'
straipsniai, skatiną ko-
munistų 'pataisyti', ji
vėl Lenkijoje buvo už-
drausta. Jei ji ir toliau
gaudavo straipsnių iš
Lenkijos, jie buvo ano-
niminiai ar slapyvar-
dėmis pasirašyti. Vie-
na išimtis buvo prieš
porą metų pasirodžiu-
si Varšuvos literatū-
ros vado Jerzy Andre-
jewskio romano 'Ape-
liacija' ištrauka.

Bet ir toks 'bendra-
vimas' pasibaigė, prasi-
dėjus Prahos pavasa-
riui. 'Kultura' paskelbė
visus svarbiausius Če-
koslovakijos 'reform ko-
munistų' dokumentus.
Taip pat ir visus lenkų
komunistų bandymus
duoti komunistui žmo-
niškesnį veidą. Savai-
me aišku, kad Lenkijos in-
tektualiniai sluoksniai
'Kultura' labai do-
mėjosi ir stengėsi viso-
kiais nelegaliais būdais
ją ar jos straipsnių iš-
traukas gauti.

Anot paties Giedroyc
pereitų metų 'Kulturos'
10 Nr. pasisakymo:
'Kultura' gimė su tiks-
lu patekti į Lenkiją...
Kaip kiekvienas šmuge-
lis, yra ir šmugelis su
laisvom mintim susijęs
su asmenine rizika".

Kad ta rizika nemaža,
paaikškėjo minėtoje Var-
šuvos byloje. Pagal kal-
tinamą aktą, Paryžiu-
je studijuojąs architektū-
rą ir retkarčiais
'Kulturoje' bendradar-
biaująs Maciej Kozlow-
ski kartu su prancūzų
kalbos mokytoja Maria
Tworkowska bandė įvež-
ti 30 egzempliorių 'Kul-
turos' į Lenkiją. Kad
mažiau sukėlus įtarimo,
kaltinamieji važiuojo per
Čekoslovakiją, kur gy-
venanti kaltinamojo mo-
tina. Ten jie tačiau bu-
vo jau sekami Čekoslo-
vakijos saugumo, kur-
is savo įtarimus perda-
vė kolegoms Lenkijoje.
Suėmus rasta ne tik tie
30 egz. 'Kulturos', bet
ir jos leidėjo laiškas,

paslėptas cigarečių pa-
kelyje, kurį savo ranki-
nuke turėjo kaltinamoji
Tworkowska. Tame lai-
ške Giedroyc visai atvi-
rai išdėsto savo planą
sudaryti informantų tink-
lą Lenkijoje bei Čekoslo-
vakijoje ir mini visą ei-
lę pavardžių.

Sunku patikėti, kad jis
būtų parašęs tokį atvi-
rą laišką, greičiausiai
tas laiškas buvo 'sufa-
brikuotas' saugumo.
Kaip ten būtų, ryšium
su tuo laišku Lenkijoje
ir Čekoslovakijoje bu-
vo suimta apie 50 intelek-
tualų. Iš suimtų vien
Lenkijoje 40 asmenų, 18
buvo paleisti. Penki buvo
viešai teisiami. Byla
Varšuvoje užtruko 2 sa-
vaites. Sprendimas:

Kozłowski, už bendra-
darbiavimą su priešo
organizacija ir sąmok-
slą rinkti priešui informa-
cijas buvo nubaustas 4
ir pusę metų kalėjimo.

Tworkowska ir varšu-
vietis Szyborski buvo
už tuos pačius nusikalti-
mus nubausti 3 su puse
metų;

numatytas Varšuvos
grupei vadu universite-
to chemijos asistentas
Jakub Karpinski gavo ke-
turis metus;

filosofijos asistentė
Szapkowska, kuri turė-
si palaikyti ryšius tarp
'chemijos grupės' ir in-
tektualų slidininkų klu-
bo, gavo 3 metus.

Kaltinamiesiems taip
pat buvo primesta, kad
jie palaikė ryšius su Iz-

K. Donelaičio lituanistinės mokyklos Vasario 16 minėjimo "Lietuva istori-
jos bėgyje" montažo šokėjos. Dekoracijos S. Ramono. V. Noreikos nuotrauka

DEŠIMTOJI ATŽALA

Valandėlė K. Donelaičio sodyboje

raelių, o 'Kultura' gau-
nanti paramos iš ameri-
kiečių CIA!

Kozłowski teisme lai-
kėsi didvyriškai. Savo
paskutiniame žodyje jis
teigė: 'Kultura' gali bū-
ti opozicijos laikraštis,
bet priešas (kaltinamojo
akto prasme) ji nėra, nes
yra leidžiama lenkų. Ma-
no politiniai idealai sutin-
ka su Prahos pavasario
siektais, ir aš nepraran-
du vilties, kad jie kada
nors išsipildys".

Labai gražu, bet tru-
putį primena lenkų kava-
lerijos ataką prieš vokie-
čių tankus. Dažnai tyliai
dirbant pasiekama dau-
giau. Tai turėtų atsiminti
ir didieji mūsų 'bend-
ravimo' šaukliai.

dojant naują taktiką ir
kišantis į Lietuvos rei-
kalus. Sako, kad Vatikā-
nas per radiją lietuvių
kalba aktyvina propagan-
dą prieš dabartinį reži-
mą ir davinėja instruk-
cijas dvasiškiams.

• PREZIDENTAS
NIXONAS paskelbė, kad
šio dešimtmečio pabaigo-
je JAV pasiųs du erdvė-
laivius be astronautų di-
delei kelionei po saulės
sistemą. Vienas jų pa-
darys 4.800 milijonų km.
ir jo skrydis užtruks
apie 11 metų. Abu erdvė-
laiviai, kurių skridimą
kontroliuos kompiute-
riai, siuntinės į žemę
pranešimus apie Jupite-
rį, Saturną, Uraną, Nep-
tūną ir pačią tolimiausią
planetą Plutoną. NASA
dar yra numačiusi pa-
daryti keletą naujų
skridimų į mėnulį ir
įrengti nuolatinę stotį že-
mės orbitoje. Šiems pla-
nams realizuoti kas me-
tai bus išleidiama pus-
ketvirto bilijono dolerių.

• KINIJA visuose
miestuose įrenginėja
slėptuves ir sudarinėja
maisto atsargas. Pekinas
išdirbo planą, kad to-
limesnės provincijos, nu-
trūkus ryšiams, galėtų
veikti autonomiškai, gi-
atominis centras perke-
liamas į Tibetą, kur lėk-
tuvams sunkiau pasiekia-
mas.

Gražus išaušo 1970 m. va-
sario 21 d. rytas, saulėtas,
auksinis ir šiltas. K. Done-
laičio sodyba Chicagoje jau
senokai sukilus, nes nuo
trečiųjų gaidžių statė Va-
sario 16 minėjimo dekoraci-
jas.

Netrukus viena po kitos
pasirodė ir ankstyvosios
kregždės: tautiniai drabu-
žėliai pasipuošę mokiniai,
dailios kaip lėlės, gražiom
šukuosenom pasidabinusios
mokytojos ir išsipustę vy-
rai, šiandien madingas žan-
denas lengvai pasiodekolo-
navę. Dar minutėlė, ir K.
Donelaičio sodyba standriai
automobilių prisigrūdus —
šį šeštadienį čia sugužėjo
444 mokiniai.

Šalia kun. A. Trakio mi-
nėjanan laiptais kopė pir-
mojo tėvų k-to pirm. E. Ge-
rulis, buv. pirmųjų moky-
tojų tarpe p. O. Roznikienė,
šalia Lietuvos gen. kons. dr.
P. Daužvardžio ėjo Illinois
valst. seimelio atstovas F.
Savickas, Liet. Bendr. at-
stovai A. Kerelis, A. Juške-
vičius, "Paramos" kasą kitų
priežiūrai palikęs J. Janu-
šaitis ir daugelis kitų sve-
čių. Visi jie sutinkami, vi-
siems greitai nurodomos
vietos, viskas K. Donelaičio
sodyboje iš anksto numa-
tyta. Koks skirtumas tarp
glėžno ūglio prieš dešimtį
metų ir dešimtosios atžalos
septyniadešimtaisiais! Tai
tačiau ne p r i p u o l a m u m a s,
nes i r m i n ė j i m a s n e e i l i n i s,
o donelaitinis.

Amerikos ir Lietuvos
Himnai. Trumpa ir vienin-

telė Liet. gen. kons. dr. P.
Daužvardžio kalba. Švie-
soms kartkartėmis pritems-
tant ir puikias dekoracijas
mistika apgaubiant, atlie-
kamas "Lietuva istorijos
bėgyje" montažas. Atskiri
Lietuvos istorijos laikotar-
pai tonuojami trijų dekla-
matorių, parinktų dainų, so-
lo ir tautinių šokių, skaid-
rių, ir... visų dalyvių pa-
kiliuos nuotaikos. Kai Lie-
tuvos valstybės glūdumas pa-
lydi "Kur lygūs laukai" ir
spalvota stumbro skaidrė,
kai Nepriklausomos Lie-
tuvos laikotarpis sukryžsta
"Saulutė tekėjo" posmais ir
nutvyksta Karo Muziejaus
vaizdu, kas galėtų abejoti,
kad po Raudonųjų vergijos
("Pražydo jasmėnai po lan-
gu") visos salės bendras
posmas "Grįšim, grįšim,
ten kur teka Nemunėis ir
Neris" nėra naujo Lietuvos
priešaušrio išraiška? Tai
pagaliau liudija ir 42 vaikų
darželio vaikučiai, beveik
išskirtinai Amerikoje užau-
gusios tėvų kartos atžala,
geriausiai lietuviškai kal-
banti iš visų buvusių vaikų
darželio laidų.

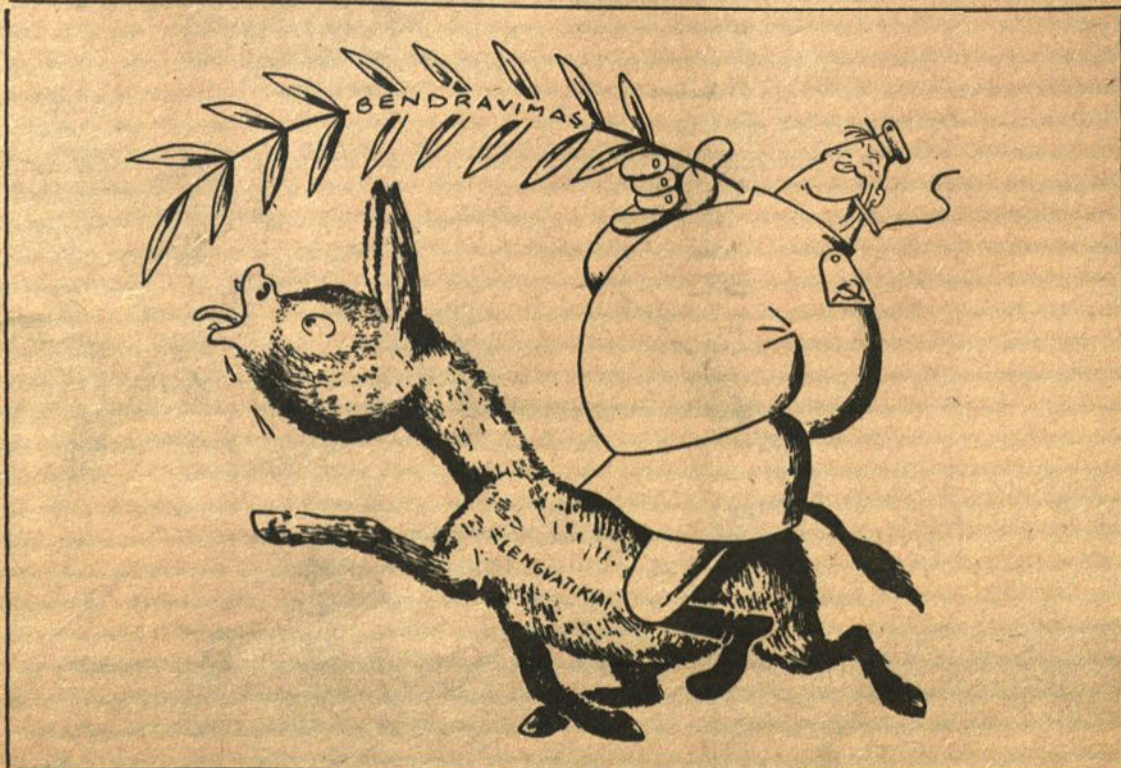
Sklandus, prasmingas ir
naujos krypties ieškas mi-
nėjimo tonas yra K. Done-
laičio mokyklos neatskiria-
mai būdingas bruožas. Tuo
jau visą dešimtmetį rūpina-
si mok. ved. J. Širka su mo-
kytojų tarybomis ir tėvų
komitetais. Kad jų pastan-
gos įvertinamos, rodo tėvų
šiltas mokyklos darbui pri-
tarimas.

(Nukelta į 2 psl.)

K. Donelaičio mokyklos Vasario 16 minėjimo mon-
tažo deklamatorės. Iš kairės: Jūratė Namikaitė,
Algė Bukaveckaitė ir Vida Jurgilaitė.

V. Noreikos nuotrauka

"Kultūriniai ryšiai"...

"KONTROVERSIJA BE GALO: BALŲ IR SLAVŲ KALBOS"

Baltų ir slavų kalbų gimnystė problema yra tikrai kontroversiška. Vasario 28 d. vakare, Internacionalinio Instituto patalpose, Bostone, tą klausimą nagrinėjo ir Rochesterio universiteto prof. dr. Ant. Klimas. Jo paskaitą surengė LB Bostono Kultūros klubas, kurio pirmininkas šiuo metu yra inž. Česl. Mickūnas.

Nežinau, kaip kitiems atrodo, man kontroversiškai skamba ir pats terminas — "baltų kalbos". Kai tariam "baltai", visų pirma prieš akis iškyla Baltijos jūra ir visos tautos, kurios gyvena tos jūros pakrantėse. Šiuo požiūriu baltai gali būti estai, suomiai, skandinavai ir net pabaltijo vokiečiai. Tuo tarpu baltų kalbas sudaro tik išimie prūsai, dar tebe gyvyti lietuviai ir latviai, žinoma, su visomis tų kalbų tarmėmis. Kaz. Būga šią indoeuropiečių kalbų grupę vadino aisčių kalbom, ir, be abejonės, jis buvo teisingesnis. Bet "baltų" terminas kalbotyros moksluose pastaruoju metu yra taip įsigalėjęs, jog reikėtų galinagos jėgainės jam sunaikinti. Net ir dabartinę Lietuvą, Vilnių, kaip mus įtikino dr. Ant. Klimas, yra leidžiamas aukšto mokslo lygio kalbotyros žurnalas vardu... Baltistica. Vadinasi, ir mes patys, lietuviai, nuo Kaz. Būgos termino nusigrįžom (o jis turi ir istorinę atramą daug tvirtesnę negu "baltai") ir pasisavimom svetimų "išrastą" žodį.

Paskaitos pradžioje dr. Ant. Klimas pabrėžė, kad baltų ir slavų kalbų gimnystės klausimas ir šiuo metu esąs labai gyvai nagrinėjamas. To klausimo mįslėi įspėti jau esą išsemti rašalo šuliniai ir sunaudoti pūdai popierio. Kalbama mokslo vardu, o nesamonių

tuose raštuose daug daugiau negu mokslo šviesos, nors medžiagos vieningesniai sprendimui rasti nestinga. Klaidų ir nesamonių daugiausia pažeria tie kalbininkai, kurie baltų kalbų nemoka ir nėra net tvirčiau su jom susipažinę. Kas tas kalbas moka — laiko pasaka tvirtinimą, kad baltų ir slavų kalbos kilusios iš vienos proklabės. Šią požiūrą remia kai kurie Sovietinės Rusijos kalbininkai, jų ypačiai puikia studija parėmė lietuvis kalbininkas S. Kavaliūnas. Amerikoj tą tezę palaiką dr. Ant. Salys ir dr. Ant. Klimas, tuo tarpu dr. Pr. Skardžiui ir dr. P. Jonikui stovint nuošaliai.

Atsakymą konkretizuodamas, dr. Ant. Klimas išryškino tokį vaizdą: vieno pusėje stovi kalbininkų grupė, kuri teigia, kad baltų ir slavų kalbos išriedėjo iš vienos proklabės, o antroje pusėje susitelkę baltų ir slavų kalbų žinovai, kurių nuomone baltų ir slavų kalbos bendros proklabės niekad neturėjusios, o išriedėjusios (ar, laikui bėgant, išsiskyrusios) iš bendros indoeuropiečių kalbų proklabės. Tūkstantmečių eigoje buvo metų, kada baltų ir slavų kalbos suartėjo, o ilgainiui ir vėl išsiskyrė.

Esą nemažai medžiagos įrodymams, kad baltų kalbos esančios daug artimesnės germanų kalboms, tik ne slavų (kalbininkai archaizmai, balsių ir priebalsių kaita, kai kurios gramatinės senos formos ir kt.). Žodynas šiai problemai spręsti nieko nepadedas, nes indoeuropiečių proklabės žodžių nesunkiai rasim visose tos grupės kalbose. Pav., žodį "ranka", tur būt, ir daugelis lietuvių atiduotų slavams, o, iš tipro, slavai tą žodį pasiskolino iš lietuvių. Slavai neturį iš ko to žodžio padaryti, o mums esą visai nesunku — rinkti, renka — ranka.

Kai tokia Babelio bokšto nesantarmė ištiko baltų ir slavų kalbų "vienybės" problemą, nenorom kyla toks klausimas: kuri kalbininkų pusė laimės — polituojantys kalbininkai, "mažamoksliai", ar tikrieji minimų kalbų žinovai, kurių būriui priklauso ir pats dr. Ant. Klimas? Atrodo, kad turėtų laimėti grynasis mokslas, o ne hipotezininkai. Reikia tik linkėti, kad vieningas sprendimas vei-

kiau būtų rastas, kad, pagaliau, "kontroversija be galo" pasibaigtų ar nors priblėtų.

Dr. Ant. Klimas ne tik atsakė į klausimus po savo paskaitos, bet klausytojams išdalino gausų pluoštą padalų, atsivežtų iš Rochesterio. "Padalas" (kaip padalas, padažas) esąs naujas dr. Ant. Salio terminas apibūdinti tai padaugintai medžiagai, kurią prelegentas išdalina savo klausytojams.

Reikliai, su šypsena ir nuosaikiu humoru klubo susirinkimui vadovavo pirm. inž. Česl. Mickūnas. Nors bauriai snigo, dr. Ant. Klimo paskaitos paklausti susirinko gausus būrys Bostono lietuvių. Kitas LB Kultūros klubo susirinkimas įvyks kovo 14 d. ALT S-gos namuose, kur bus atidaryta dail. Elskaus kūrinų paroda. (St. S.)

IŠ VISO PASAULIO

• KIPRE buvo kesin-tasi nužudyti prezidentą Makarios kai jis skrido helikopteriu. Nuo vieno namo stogo nežinomi asmenys apšaudė helikopterį ir sužeidė lakūną, bet jis pajėgė musileisti. Prezidentas nesužeistas. Ant namo stogo rado paliktą kulksvaidį.

• LAOSE padėčiai sunkėjant, prezidentas Nixonas kreipėsi į Angliją ir Sovietų Rusiją, kurios 1962 m. Genevoje pirmininkavo konferencijai dėl Laosso neutralumo, kad darytų žygių tam neutralumui ir nepriklausomybei išlaikyti.

• MASKVOJE sovietų valdžia uždraudė vaidinti Andrejo Voznesenskio veiklą avantgardo teatre. Pradžioje cencūra buvo leidusi, bet po dviejų spektaklių pastebėjo, kad kai kurie veikalo sa kiniai daro užuominą apie intelektualų persekiojimą Sovietijoje.

• SAULĖS pilną užtemimą praeitą šeštadienį stebėjo JAV rytinio pakraščio gyventojai, ko kio nėra buvę nuo 1925 metų. Kadangi dangus buvo debesuotas, tai grupė laikraštinkų, kad geriau galėtų pamatyti užtemimą, buvo pasikėlę lėktuvu virš debesų.

• WASHINGTON praeitą savaitę buvo pagerbto šešios moterys, jų tarpe ir dr. Valerija Raulinaitienė, Illinois valstijoje vadovaujanti karo

Detroito tautinių šokių grupė Šilainė, išpildant programą Vasario 16 minėjime Detroito.

J. Gaizučio nuotrauka

veteranų ligoninei, turinčiai pusterčio tūkstančio lovų. Visoms joms už nuopelnus įvairiose tarnybos srityse buvo suteikti specialūs atžymėjimai ir prez. Nixonas priėmęs Baltuose Rūmuose, kiekvieną apdovanojo plunksnakočiu, kuriuo pasirašinėjo įstatymus.

• AMERIKOS laivyno statomos torpedos, kurios vandeny galės būti vairuojamos su radijo pagalba, sakoma atsieis dešimt kartų brangiau, negu buvo sutartapasirašant kontraktą prieš trejus metus. Vietoj 65,000 dol. viena torpeda kainuosianti 600,000 dol. Viso torpedų buvo užsakyta 5. 500 ir laivynui atsieis artai 4 milijonų dolerių vietoj 682 milijonų.

• SOVIETIJOJE prasidėjo propaganda prieš alkoholizmą. Laikraštis Literaturnaja Gazeta grasina alkoholikus sterilizuoti. Paskutiniiais metais Sovietijoje vis daugiau ir daugiau geria degtinę vyrai ir moterys. Dėl to labai nukenčia gamyba fabrikuose, bet direktoriai yra bejėgiai imtis sankcijų, nes trūksta specialistų.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaplyvardžiu. Tas pats slaplyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprastą balsų daugumą sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

DEŠIMTOJI ATŽALA...

(Atkelta iš 1 psl.)

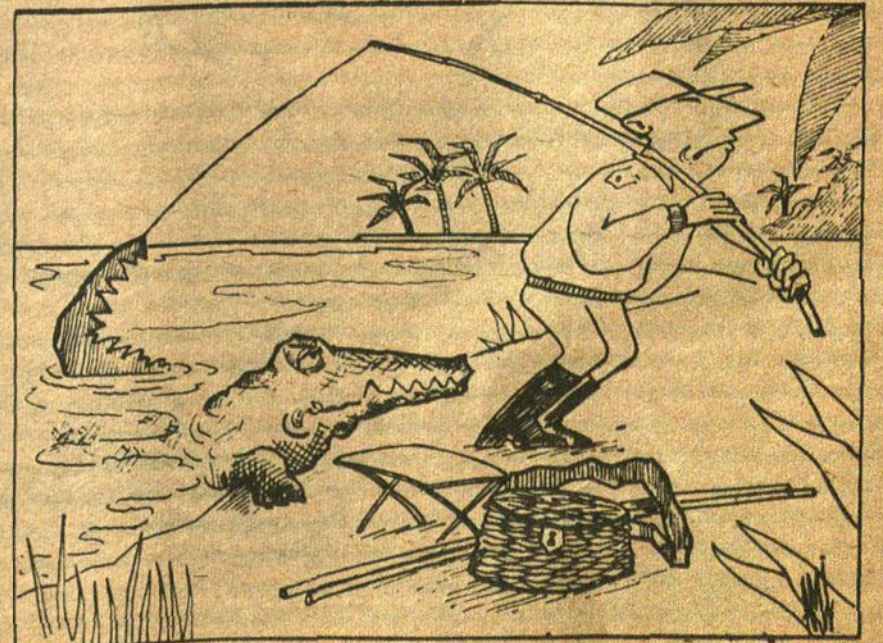
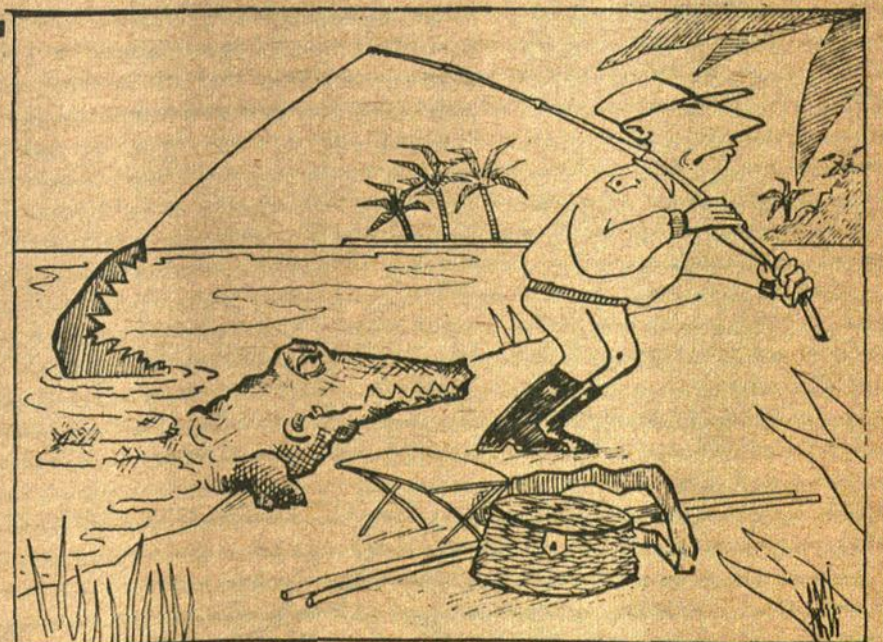
Taigi, kas iš kitų Amerikos pakraščiu Chicagon atkanka ir šeštadienį rytą K. Donelaičio sodybon neužsuka, tas nepajunta lietuviškosios Chicagos gyvo pulso. K. Donelaičio mokykla yra naujų idėjų, naujų metodų, jaunų mokytojų, su gyvenimu kartu žengianti jaunosios tėvų kartos tvirtovė. Multos annos!

J. Grabauskas

Svečiai stebi K. Donelaičio mokyklos montažą "Lietuva istorijos bėgyje". Iš dešinės: dr. P. Rasutis, Eug. Gerulis, A. Mažeikienė, kun. A. Nockūnas, MIC, arch. A. Kerelis, A. Juškevičius, F. Savickas, Liet. Gen. Kons. Dr. P. Daužvardis; antroje eilėje iš dešinės: kun. A. Trakis, mok. O. Roznikienė, Z. Juškevičienė, J. Janušaitis, muz. J. Zdanis. V. Noreikos nuotrauka

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas.

Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NŪMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.KELIAS Į LAISVĖS ATGAVIMĄ
YRA ILGAS IR SUNKUS

Iš Lietuvos Diplomatijos šefo S. Lozoraičio kalbos, pasakytos prancūzų kalba svetimšaliams, Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Paryžiuje.

Šio istorinio įvykio minėjimas yra taip pat mūsų nepakeičiamos ištikimybės Lietuvai ir jos laisvės siekiamumams liudymas. Mes liudijame čia, kad esame vedami tų pačių vilčių dėl geresnės ateities, kurios įkvepia lietuvių tautą jos ilgame kelyje į laisvės atgavimą.

Reikšdami šiuos jausmus, mes esame vieningi su visa lietuvių emigracija, kuri jau daugiau kaip ketvirtą šimtmečio, nuo pat pirmojo sovietų įsiveržimo į Lietuvą, smerkia mūsų krašto okupaciją. Aš manau, kad toks vieningas ir pastovus šimtų tūkstančių lietuvių laisvajame pasaulyje nusistatymas yra labai svarbus moraliniu bei politiniu atžvilgiu faktas. Jis parodo, kad laisvų žmonių reagavimas į smurtą tegali būti vienas, būtent, nepripažinti smurto padarinių ir reikalauti jų atitaisymo.

Lietuvos kelias į laisvės atgavimą yra ilgas ir sunkus. Aš spėju, kad nėra reikalo dėstyti čia, kokią našą sudaro svetima okupacija, nes beveik visa Europa yra tai patyrusi paskutinio karo metu. Tačiau man atrodo esant reikalingą priminti, kad Lietuvos okupacija turi tokių žiaurių ypatybių, kokių Vakarų Europai nematė net ir tamsiausiais savo naujosios istorijos laikais.

Prieš lietuvių tautą yra vedama trejopa akcija: rusinimas, tautinio gyvavimo sovietizavimas ir Bažnyčios naikinimas. Kitaip sakant, — kėsinamasi amputuoti tautos sielą. Tačiau mes turime visą pagrindą teigti, jog lietuviai krašte sugeba tam pasikėsinimui priešintis. Jauna karta, niekada nepatyrusi savo nepriklausomos valstybės gėrio, išaugusi okupacijoje, rodo sąmoningą tautinį subrendimą, sayarankiškumą, iniciatyvą, sėkmingai veikdama kultūros, mokslo, technikos srityse, nuo kurių priklauso Lietuvos gerbūvis, kiek jis, žinoma, dabartinėmis sąlygomis galimas.

Ir čia pasireiškia paveldėtos ir daugelio šimtmečių bėgyje susidariusios tautinės tradicijos bei dvasinės vertybės, o ne sustingusi priešinga kūrybinei minčiai komunistinė ideologija, kuri yra primesta mūsų kraštui kaip auklėjimo ir švietimo sistemos pagrindas. Lietuvos jaunimas, lietuvių tauta ir dabar su pasitikėjimu kreipia savo žvilgsnius į Vakarus, kuriuos laiko svarbiausiu humanitarinės civilizacijos židiniu.

Ar šis pasitikėjimas gali būti apvilnas? Ar tiems, kas pasitiki Vakarų civili-

zacija, nėra pavojaus kada prieiti prie išvados, kad Vakarai tėra užgesusi žvaigždė ir kad teisingumo bei laisvės principai, kurie buvo skelbiami kaip visiems priivalomi ir taikantini visiems, yra Vakaruose užgesę? Šie klausimai kyla kai kada lietuviams ir kitoms pavergtoms tautoms, kurios viena natvėje, izoliuotos nuo bendravimo su laisvuju pasauliu, laukia laisvės sugrįžtant.

Aš esu giliai įsitikinęs, jog atsakymas į šiuos klausimus tegali būti neigiamas. Aš tikiu, kad Vakarų moralinės ir dvasinės vertybės tebėra gyvos ir įkvepia Vakarus remti tų tautų teisingą bylą, iš kurių laisvė dar yra atimta. Tai sakydams aš turiu omenyje moralinę-politinę paramą. Svarbu, kad mes matytume laiks nuo laiko kokių simpatijos mūsų siekiams ženklą, kokią žestą, kuris primintų, jog nesame Europos nei užmiršti, nei palikti likimui. Svarbu, galop, kad tarptautinė bendruomenė gerbtų mūsų teisę į nepriklausomybę, kartu toliau nepripažindama padėties, kuri yra smurtu sudaryta Lietuvoje ir kitose dvejose Baltijos Valstybėse.

• JAV ambasadoriumi Prancūzijoje, vietoj pasitraukusio Sargent Shriver, prezidentas Nixonas paskyrė iki šiam laikui IBM bendrovėje ėjusį aukštąs pareigas Arthur K. Watson, kuris yra įtakingas narys respublikonų partijoje.

KNYGA, APIE
KURIĄ VISI
KALBA...
AR TURITE?DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.Mano adresas:
(pavardė ir vardas)
.....
(namo numeris ir gatvė)
.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

Lietuvių delegacijos priėmimas Rochesterio burmistro įstaigoje, paskelbiant Vasario 16-tą Lietuvos Dieną. Iš kairės: ALT pirm. J. Jurkus, burmistras Stephen May, parap. kleb. kun. Pr. Valiukas, Ald. Kirsteinenė, P. Norkeliūnas, L. Laukaitienė ir Tėv. L. Vėzelis.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI ROCHESTERYJE

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo išvakarėse Rochesterio miesto burmistras Stephan May paskelbė proklamaciją — Vasario 16 kaip lietuvių diena visoje apylinkėje. ALTo pirm. J. Jurkaus pastangomis, lietuvių delegacija buvo priimta burmistro įstaigoje ir per televizijos dvi stotis perduota Rochesterio visuomenei. Ta proga, ALTo pirm. J. Jurkus įteikė burmistrai Geručio redaguotą knygą — 700 YEARS ir lietuvišką kaklaraistį.

New Yorko valstybės gubernatorius Nelson Rockefeller, tą pačią dieną, paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės dieną visoje New Yorko valstybėje.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo pagrindinis minėjimas prasidėjo vasario 22 d., 9 val. ryto lietuvių radijo pusvalandžiu.

Gera paruoštą ir pritaikytą programą, pravedė: R. Kirsteinas — anglų kalba ir Stasys Ilgūnas — lietuvių kalba. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje 11 val. įvyko iškilmingos pamaldos. Šv. Mišias atnašavo kun. Liudas Januška. Pamaldų metu giedojo Rochesterio lietuvių bendruomenės choras, vadovaujamas Jono Adomaičio. Solistę Birutė Čypienė su choru, palydint vargonams mūsų kolonijos jaunosios kartos būsimajam muzikui R. Ob-

liui, išpildė keletą naujų, dar negirdėtų giesmių. Pamaldose dalyvavo visos vietos organizacijos su vėliavomis.

Pilnutėlėje bažnyčioje matėsi daug svečių iš tolimųjų vietovių ir vietinės

Congr. F. Horton, Lietuvos Neprikl. minėjimo metu Rochesteryje N.Y. skaito savo kalbą.

valdžios pareigūnų. Pamokslą pasakė, visai netinkamą nei tai dienai, nei bažnyčiai, čia gimęs ir augęs Tėv. L. Vėzelis, atvykęs iš Korėjos (kurios?). Jis pradėjo savo pamokslą nuo lietuvių ir tautybės: "Kas yra tautybė? Tautybė yra Dievo dovana susijungusi su tos žemės, tam tikru teritoriniu plotu, iš kurio jūs visi esate kilę. Bet ar ne keista...!

Ar ne? Bent man taip atrodo... O kaip jums? Gyvenat čia, Amerikoje, ir jau ne šiaudinė pastogė, su žiurkėmis ar vabalais, bet įsikūrę kaip ponai, o vistiek dar tebedainuojat — kur bakūžė samanota"!... Jis, per pamokslą, net užtraukė: kurbakuuze samanoota..., pridurdamas: "Ar ne juokinga"? "Tai savęs apgaulinėjimas". P a m o k s l i n i n. kas pabrėžė: "kad visiems yra jau nusibodę ir įgrįsę tie minėjimai, su eisenom ir vėliavom" (ranka mostelėjęs į įneštas bažnyčioje vėliavas. Baigdamas dar pridūrė: "Kad tą viską atlieka tik nacionalinių įsitikinimų bei garbės ieškotojų paskiri asmenys, kurie mulkina akis kitiems"!...

Sumai baigiantis, bendruomenės choras galingai užtraukė — Apsaugok Aukščiausias. Sunku pasakyti, dėl kurių priežasčių, pirmą kartą per minėjimą bažnyčioje, Lietuvos himnas nebuvo giedamas. Skirstantis iš bažnyčios matėsi daugumos veiduose susijaudinimo su ašarom pasrūvusiomis akimis.

Gal būt ryšium su tokiu, žemiau kritikos, pamokslu,

kuris buvo pasakytas mūsų reikšmingiausios dienos proga. 3 val. p. p. parapijos salėje įvyko įspūdingas minėjimas. Salė pilnutėlė žmonių. Čia gimusių ir pirmosios emigracijos lietuvių, deja, nesimatė, bet ir be jų nebeužteko sėdimų vietų. Minėjimas prasidėjo Amerikos ir Lietuvos himnais, kurį atidarė prof. Antanas Klimas, invokaciją perskaitė, angliškai, Tėv. L. Vėzelis.

Prof. A. Klimas, perskaitęs Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, auditorijai pristatė svečius, federalinės ir vietos valdžios atstovus, o po to, paprašė atsistoti visus mūsų Nepriklausomybės kovų savanorius kūrėjus: pulk. R. Liormoną, Zigimą Arlauską, Petrą Druseikį ir Edv. Petkevičių, jiems, išreiškiant pagarbą.

Kongresmanas F. Horton'as perskaitė, labai palankią lietuvių tautos atžvilgiu kalbą, kurią jis kalbėjo kongrese. Po to jis pabrėžė: "Kad kol aš atstovausiu Kongrese 36-tą distriktą, darysiu viską, kad Lietuva būtų laisva". Baigus kalbėti. Jis buvo pagerbtas atsistojimu. Rochesterio miesto burmistras Stephan May, pasididžiudamas lietuvišku kaklaraiščiu, kurį jam padovanojo ALTo pirm. J. Jurkus, juo pasipuošęs atėjo į minėjimą. Jam perskaitys proklamaciją, kurioje jis buvo paskelbęs Vasario 16-tą lietuvių dieną Rochesteryje, auditorija atsistojimu pagerbė miesto burmistrą, už jo nuširdumą lietuvių tautai. Latvių atstovas Alf. Niedols, savo kalboje pažymėjo, kad tik per stebuklą Pabaltijos valstybės atgaus savo teises i n e p r i k l a u s o mą gyvenimą, jei Amerikos politikai bus taip apsnudę, kaip ir dabar.

Burmistras Stephen May ir prof. A. Klimas.

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Tai buvo, pagal Kairo karinį atstovą, didžiausias užpuolimas prie Suez kanalo rytinio kranto: 250 Egipto karių puolė Izraelio pozicijas, privertė žydus atsitraukti tris mylias, sušprogdino visus įrengimus, iskielė arabų respublikos vėliavą, išlaikė savo pozicijas 24 valandas, ir laimingai grįžo atgal į bazes.

Nieko panašaus, pagal Tel Avivo karinį atstovą: joks Egipto dalinys neišlaikė mūsų teritorijoje 24 valandas. Jokie egiptiečiai neįsiveržė į Izraelio karinius įrengimus, ir jų nesunaikino. Kairo pranešimas esanti paprasta sapnininkų fantazija

Buvo ir nebuvo, pagal Jungtinių Tautų stebėtojus. Iš tirkųjų, 30 arabų peržengė Suez kanalą. Ir kiek galima susigaudyti, iškišo galvas krantan žydų pusę, atšliaužė atgal, ir ten tūnojo. Dieną praleido bombarduojami Izraelio artilerijos. Pavakare, palikę vėliavą pasitraukė atgal į vakarinį krantą.

Tai taip ir vyksta, diena po dienos, Egipto — Izraelio komunikatų karas.

Didžioje daugumoje užsienio korespondentams draudžiama lankytis konfliktų vietovėse. Jungtinių Tautų stebėtojai irgi ne visada gali pateikti net antraeiles informacijas. Todėl korespondentai pranešinėja žinias, kuriose pirmoji, ir dažnai vienintelė auka yra tiesa.

Nė viena pusė nesistengia atvirai meluoti. Arabų kraštai, ypatingai, Egiptas, faktus perdeda; Izraelis dažniau jus užgniauzia. Ir žinoma, visas šis jomarkas vykdomas tuo pačiu tikslu.

Jis, kaip ir visuomet, kvietė visus jungtis į Pabaltijo federaciją, bendrai kovai prieš okupantą. Vietos valdžios atstovas, tautybių resp. pirm. Denis Livadas (graikų kilmės), kuris kalbėjo tuoj po to, atsikirtu su pastaba: atseit, Amerika ne tik būdi pasaulio taikai išlaikyti, bet ir sulaukė tolimesnį komunizmo veržymasi. Toliau sekė New Yorko gubernatoriaus Nelson Rockefeller proklamacija ir keletas telegramų iš kitų draugiškų tautybių. Perskaitė prof. A. Klimas. Pa grindinį žodį tarė gen. konsulas iš New Yorko A. Simutis. (Jo kalba buvo atspausdinta Dirvoje nr. 17).

Po paskaitos sekė rezoliucija, kurią skaitė Ramunė Krokytė. Dr. Vl. Lelis, savo jautriu žodžiu, išryškino pinigines aukos reikšmę Lietuvos laisvinimo reikale (Nukelta į 4 psl.)

Spaudos bendradarbiai svečiuose Irenos ir dr. Leono Kriaučeliūnų namuose. Iš kairės: Feliksas Daukus, Algirdas Pužauskas, Petras Petrutis, Vytautas Kasniūnas, Jurgis Janušaitis, Irena Kriaučeliūnienė, Aleksas Smilga, Alfonsas Alčiauskas, Petras Armonas ir dr. Leonas Kriaučeliūnas.

V. Noreikos nuotrauka

DAINAVA KELIAUJA APLINK PASAULĮ

JUOZAS BUTVILA

Dainavos šalies dainininkai, prieš 25 metus susibūrę į Dainavos meno ansamblį Vokietijoje, Hanau stovykloje, šiais metais švenčia savo jubiliejų, kurio širdiniais raidės atžymėtos didelė kultūrinė veikla rengiant religinius ir dainos koncertus Europoje ir Šiaurės Amerikoje.

Dainavos meno ansamblio vadovybė, besiruošdama švęsti jubiliejinius metus, sukvietė spaudos konferenciją Irenos ir dr. Leono Kriaučeliūnų gražioje rezidencijoje Palos Park, Illinois. Nors besibaigianti žiema atsiuntė sniego pūgas, bet spaudos atstovai, nepabūgę blogo oro ir tolimos kelionės, gausiai susirinko.

Spaudos konferenciją pradėjo ilgametis Dainavos meno ansamblio mecenatas dr. Leonas Kriaučeliūnas, kurio namai yra tapę Chicago visuomenininkų bei kultūrininkų susibūrimo centru. Ta proga norisi prisiminti, kad ir mūsų gražusis jaunimas: skautai, liutuanistinių mokyklų mokiniai bei tautinių šokių dalyviai čia dažnai susiburia gražiai lietuviškoje dvasioje praleisti savaitgalius.

Pasveikinę spaudos atstovus, jis trumpai, gražiais žodžiais įvertino tą didelį dainos meno puoselėjimo darbą, kuri per 25 metus atliko Dainavos ansamblio, veiklios valdybos ir

meno vadovai, kuriuo šiuo metu yra maestro muzikas Petras Armonas.

Energingasis Dainavos meno ansamblio pirmininkas Alfonsas Alčiauskas, kuris gyvendamas Australijoje aktyviai dirbo lietuviškos dainos puoselėjimo veikloje ir taip pat su skautais, ir persikėlęs į Chicago, visu savo sumanumu bei dideliu pritarimu tęsia toliau tuos darbus.

Jis pasidžiaugė, kad čia, Irenos ir dr. Leono Kriaučeliūnų namuose, dainaviečiai jaučiasi kaip savo pastogė-

je. Čia su svečiais susibūrę jie užbaigia vienos veiklos metus ir tariai ateities darbams, čia susibūria vasaros iškyloms dainininkai su savo šeimos nariais.

Alfonsas Alčiauskas pasibėrė, kad didžioji Dainavos šeima yra dėkinga savo globėjams - mecenatams, spaudai, radijo programų vedėjams, lietuvių visuomenėi už nuosirdų jų darbų rėmimą. Todėl tikimės, dar kartą paryškino Alfonsas Alčiauskas, — kad visuomenė, kuri visados vertino Dainavos darbą, gausiai at-

silankys ir į jubiliejaus progą rengiamą religinį koncertą, kuris įvyks didelėje ir gražioje Šv. Kryžiaus bažnyčioje, sekmadienį, kovo 15 dieną. Tai bus jubiliejaus minėjimo pirmoji dalis. Antroji dalis įvyks rudenį. Bet kas ir kaip, buvo tik prabėgomis užsiminta, paliekant dar eilę klausimų.

Maestro muzikas Petras Armonas, Dainavos meno vadovas, plačiau papasakojo apie jubiliejaus progą rengiamą religinį koncertą, kuriam šis meno ansamblis ilgai ir su dideliu atsidavimu ruošėsi. Bus išpildyti 6 lietuvių kompozitorių kūriniai su solistais. Pagrindiniu kūriniu pasirinkta kompozitoriaus Vlado Jakubėno kantata "De profundis", kuri bus išpildyta pirmą kartą. Toliau bus išpildyta ištrauka iš Č. Sasnausko "Requiem", Juozo Strolio giesmė "Marija", kuri buvo giedota Washingtone, šiluvos koplyčios šventinimo proga, Juozo Žilevičiaus "Maldavimas", Broniaus Budriūno naujas kūrinys "Dievo Motina", J. Kačinsko "Didis Galingas". Religinis koncertas baigiamas su Juozo Strolio "Tremtinio Giesmė".

Šiame religiniame koncerte dalyvauja solistės Prudencija Bičkienė, Roma Mastienė, solistas Jonas Vaznelis ir smuikininkas Povilas Matiukas. Vargonų koncertą atliks Marija Mondeikaitė-Kutz.

Besikalbant apie Dainavos meno ansamblio veiklą, žurnalistas Jurgis Janušaitis, kuris buvo jo krikšty-

Dainavos meno ansamblis repeticijų metu.

V. Noreikos nuotrauka

Vasario 16 Rochesterijoje

(Atkelta iš 3 psl.)

lams, paskatindamas visus aukoti tiek, kiek kas išgali. Trumpos pertraukėlės metu buvo renkamos aukos. Prof. A. Klimas labai sumaniai pravedė minėjimą — anglų ir lietuvių kalbomis. Ne vienas nepajuto to nuolatinio slėgimo, kaip paprastai atsitinka per minėjimus, visiems buvo aišku ir lengvai suprantama visa eiga.

Prasidėjo meninė dalis. Visų pirma, solistas L. Baltrus, atsisakęs bet kokio užmokesčio, padainavo kelias daineles lietuviškai, o užbaigė itališkai. Poetė — Nerima Narutė-Miškinienė, parinko iš savo poezijos rinkinių, labai tinkamą tos dienos minėjimui, parinktą — Jaunajai kartai, — kuri perdavė Pranas Puidokas, sužavėdamas visą auditoriją, savo gražiu baritonu tembru, aiškia tarme ir menišku tono valdimu.

Prasivėrus scenos uždangoms, pasirodė puošniais tautiniais rūbais pasipuošęs ir jaunimu pagausėjęs Rochesterio kolonijos taip mėgiamas lietuvių bendruomenės choras. Sujudo visa auditorija ir nestigo katučių, pasirodžius scenoje dir. Jonui Adomaičiui. Tai mūsų kolonijos pasišventėlis. Jis per visą išeivijos laikotarpį nesigailėdamas savo sveikatos, atsisakydamas visų asmeniškų reikalų bei draugų, atidavė savo visas jėgas, puoselėdamas lietuviškos dainos srityje ir džiūgindamas ne tik Rochesterio visuomenę, bet ir kitas kaimynines lietuvių kolonijas. Tokių pasišventėlių yra ne-

daug!... Bendruomenės choras vad. dir. Jono Adomaičio išpildė A. Vaičiūno — Kritusiems šauliams. Prieš tai prof. A. Klimas paprašė auditorijos ne plotti, bet atsistojimu pagerbti. Toliau sekė: Jaunimo giesmė, J. Naujalo, šiaurės pašvaistė, Stepo Sodeikos ir paskutinė — Mano protėvių žemė, Br. Budriūno su soliste Birute Čypiene, kuri, savo sodriu, gražiu balseliu išpildė didžiąją dalį solo. Chorui akompanavo, mūsų jaunosios kartos, jau nuolatinis akomponiatorius, Kęstutis Saladžius.

Po meninės dalies, prof. A. Klimas, kuris taip gražiai ir sklandžiai pravedė visą minėjimą — pranešė, kad Lietuvos atstatymo reikalams surinkta viso: 1400 dolerių. Šimtinę auką Jonas Morkūnas ir po 50 dolerių: dr. Vl. Lelis ir dr. Shirmanis. A. Skruzdis, Nepriklausomybės kovų savanoris (dabar pensininkas) iš Amsterdamo, N. Y. prisiuntė 20 dolerių. Jo auką šiuo atžvilgiu yra viena iš reikšmingiausių.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 52-jų metų sukakties minėjimas Vasario 16-tą dieną Rochesterijoje, dalyvaujant gen. konsului A. Simučui, pasitvirtino visų, geros valios, lietuvių ištikimybė mūsų laisvos Lietuvos atstovui, taip gausiu atsilankymu į minėjimą. Tai ženklas, kad dar mes esame tvirti lietuviybėje ir nesužaloti svetimųjų įtakos.

Šio minėjimo pasisekimui, visuomenė turi būti dėkinga ALTo valdybai ir jos energingam pirm. J. Jurkui, pulk. R. Liormonui už sumanymą pakviesti prelegentą iš New Yorko, prof. A. Klimui už gen. konsulo globą ir jam suruoštą iškilmingą priėmimą savo bute ir visiems, kurie papildė, vienokiu ar kitokiu būdu, šį mūsų vieną iš reikšmingiausių minėjimų Rochesterio apylinkėje.

Petras Matiukas

WANTED
1ST CLASS
DIE LEADER
Must have experience on line and progressive dies.
Steady work for qualified man.
Overtime and benefits.
EAGLE TOOL & DIE CO.
2424 Wolcott Ferndale, Mich.
(313) LI 7-4300 (11-20)

nose ir yra parašęs daug straipsnių bei reportažų, atidengė daug gražių praeities prisiminimų, o šiame spaudos pasitarime dalyvavęs ilgametis valdybos narys Aleksas Smilga, papasakojo daug įdomių įvykių iš ilgos Dainavos ansamblio veiklos.

Vaišingi šeimnininkai paruošė iškilmingą vakarienę, kurią mums patiekė jaunos, gražios Kriaučeliūnaitės, lietuviško ugdymo darbe įkandin eidamos tėvų pėdomis.

Lauke pasiklojęs baltą patalą ramiai miegojo žiemys. Mes išklydome skleisti didžią žinią — apie Dainavos publiejinį koncertą.

Kapitonas pikta atrėžė.

"Galite kalbėti. Štai jis ateina".

Per žemai nugriautą sieną peržengė storas majoras. Jį sekė du kareiviai. Aplinkui visi išsi-tempė ir atidavė pagarbą.

"Tai vadinasi baigta".

Murovas nuolankiai priėjo prie majoro ir pradėjo kalbėti:

"Drauge majore, čia kilo nesusipratimas su kapitonu..."

"Kas?! Nesusipratimas?!" perkirto jį majoras nekantriai.

"Aš jaučiu, kad mano pareiga ir atsakomybė dėl šitų dviejų banditų užbaigti. Aš tikiu, kad jūs su manimi sutiksit, kad šio miestelio gyventojams būtų gera pamoka ne pro šalį. Kaip kapitoniui sakiau, čia įvyko pasipriešinimas prieš vidaus tvarką ir čia ne kariuomenės, bet saugumo organų reikalas.

Majoras susiraukė ir ironiškai paklausė.

"Ir kaip jūs norite šio miestelio gyventojus pamokinti?"

"Aš noriu kaip seniau. Aš noriu, kad šitie šunys būtų nuogi numesti miestelio aikštėje. Tegul žmonės mato ir mokinasi. Geriausia pamoka yra pavyzdys".

Majoras pasisuko į kapitoną.

"Ką jūs manote kapitone?"

Užklaustas pažiūrėjo į Murovą ir su pykiu atsakė.

"Čia ne gyventojai šį dalyką padarė bet du gal kiek išprotėję vyrai. Aš su draugu Murovu nesutinku. Geriausiai būtų jeigu šitas visas reikalas būtų kuo greičiau ir tyliau užbaigtas. Žmonės pradeda pamiršti karus ir žudynes. Nereikia be reikalo kirti (Nukelta į 6 psl.)

ALGIRDAS GARLAUSKAS

VĖLIAVA PILIAKALNY

Novelė

(7)

Kareivis užsilipęs pirmas ant piliakalnio pamojavo ranką. Murovas drąsiai atsistojo ir mostelėjo pistoletu.

"Tai pribaižėm tuos šunis? Einam".

Kapitonas pikta į jį pažiūrėjo ir nieko neatsakė. Murovas dideliais žingsniais lipo į kalną. Kapitonas sekdamas jį akim išidėjo savo pistoletą į makštį ir palengva sekė. Užlipęs ant kalno Murovas pamato kareiviams nueiti į šalį. Aras gulėjo sukniubęs ant apvirtusio kulkosvaidžio. Visa jo krūtinė ir nugara buvo raudona dar nuo šilto kraujo. Kiek toliau prie nuverstos vėliavos stiebo gulėjo Kadugys. Skeveldra suplėšė jo veidą palikdama raudoną masę. Užlipęs kapitonas atsistojo ir apžvelgė griuvėsius ir nukautus kūnus. Murovas garsiai nusijuokė.

"Ne tokie drąsūs atrodo dabar. Eh, kapitone?" ir priėjęs prie Aro paleido šūvį į galvą. Spyry koja į jo kūną atversdamas nuo kulkosvaidžio. Kapitonas jį sekė išplėstom akim. Murovas priėjo prie Kadugio ir šovė į jo krūtinę. Kapitonas pikta suriko:

"Ką jūs darote?! Jie negyvi!"

Murovas spiovė į Kadugį ir atsakė juokdamasis.

"Su šitais šunim niekuomet neesi tikras. Aš at-

simenu syki keturiasdešimt devintais metais..." Kapitonas nesiklausė ir nesisuko. Jo ausyse užėmė Murovas pamatęs nusuktą nugarą, su pagieža dar syki nusispovė ir pamatęs vėliavą priešo. Užlipęs trypė lyg šluostydamas batus. Paskui mostelėjo dviem patyliu tarpu savęs kalbantiems saugumiečiams.

"Nurenkit tuos šunis ir numeskit juos į turgaus aikštę. Tegul guli nuogi ir bobas juokina. Tegul tie lietuviai mato kas atsitinka su liaudies priešais".

Saugumiečiai pažiūrėjo į kūnus ir žengtelėjo artyn Aro. Kapitonas išgirdęs atsistuko ir griežtai bet ramiai įsakė:

"Tų kūnų nelieskit. Kas su jais įvyks yra kariuomenės reikalas". Saugumiečiai sustojo. Murovas ištraukęs nosinę nušluostė burną ir pikta atrėžė:

"Atsiprašau drauge kapitone. Bet čia įvyko pasipriešinimas prieš vidaus tvarką, ir tai yra vidaus saugumo organų reikalas". Ir mostelėjo ranka savo vyrams.

Kapitonas atsistuko į toliau stovinčius kareivius, ir pamojavo vienam aukštam puskarininkui.

"Jeigu tie žmonės dar pajudės, aš tau sakau juos suminti ir nuginkluoti". Puskarininkis pakėlė automatą. Jo kietas veidas buvo paslėptas šalmo šešėlyje ir paruoštas ginklas grasinančiai taikė į Murovą. Murovas išbalso atpažinęs puskarininkį. Kriaučiūnas! Lietuvis. Murovas pažinojo jo tėvą kaip gerą partijos narį, bet jis lietuviams nepasitikiėjo, ir dabar jautė, kad jo gyvybė kabėjo lyg ant siūlo galo.

Nedrąsiai pagrasino kapitonu.

"Palaukit, aš pakalbėsiu su jūsų viršininku. Tada pamatysim".

AKIMIRKOS APIE REZISTENCIJĄ (3)

BRONYS RAILA

IŠPAŽINTIS DĖL "TIESIOGINIO VADAVIMO DARBININKŲ"

Kad patektum į lietuvių literatūros istoriją kritiko titulu, be abejo, vis dėlto reikia, kad tavo rašiniuose būtų ir autorių kūrybinio pajėgumo, ir meninių vertybių, ir ypač kiek galint mandresnio kūrėjų talento "deimantiukų" aptarimų. Nesiginsiu, esmi ir tu protarpiais pramogavęs, bet tik prabėgom, keliais žodžiais, be įrodinėjimų, taip sakant, "subjektyviai".

Deja, mūsų "specifinėm tremties sąlygom" (kaip kadaise sakydavo Henrikas Zėmelis) tokiai maloniai prabangai būtų aiškiai per maža vietos mūsų periodikoje, man tikrai per maža laiko nemigo naktim, o ir skaitytojų atsirastų tik labai negausus skaičius. Man vis tebeatrodo, kad rašytojas savo amato pirmiausiai turi išmokyti mokyklose ar pats studijuodamas literatūros šėdėvrus bei vadinamąją "techniką" ir uoliai praktikuodamasis, o ne kritikas ar recenzentas per laikraščius jį išmokyti, kaip reikia ar kaip nederą rašyti. Tam labiau tiktų mūsų dabartinėms sąlygom kritikų privatinis susirašinėjimas ar pokalbiai su kūrėjais, arba specialūs studijų klubai bei rašytojų tiesioginis bendravimas su kvalifikuotais skaitytojais.

Iš tikrųjų ne sykį turėdavau įspūdį, kad daug mūsų išleidžiamų knygų būtų aukštesnės kokybės, jeigu jų išsami kritika būtų atliekama prieš veikalą išspausdinant. Vėliau juk per vėlu, nebepataisysi, neperdirbsi, o daugumos autorių išdidumas ir tuštynė juk neleidžia iš kritikų mokytis, ypač jei kritika buvo nepalanki, "pikta", "destruktyvi", neįsimačiusi, perlus su purvais sumaišanti.

Ir kuo toliau, tuo labiau toks išankstinis bendravimas dabar neįmanomas. Dar likę veiklūs mūsų beletristai ir dramaturgai dažnas dalyvauja mūsų gausiuose literatūros konkursuose ir, aišku, nuo visų baisiausiai slepia, niekam iš anksto neparodo savo šėdėvų rankraščių. Todėl ne vienas iš tų šėdėvų, tegu vėliau ir prizą laimėjęs (nesant geresnių), išeina viešumon žalias žalutėlis. Ir būna didžiai gaila skaitant kartais visai neblogo užmijo dalyką, tik visai priežiūklintą ir struktūriškai luošą, neišmąstytą skubos darbą, kurį autorius ne per sunkiai būtų galėjęs pataisyti, jei būtų pasitaręs su kolegom, įdėmiai pasiklausęs kitokių nuomonių, slapybėje tiek nepasitikėjęs savo vieno genijumi.

Todėl po laiko, kai jau visiškai per vėlu, aš vengiu rašytoją mokyti, kaip reikėtų geriau rašyti. Suvokių jo jautrumą, išdidumą ir nepripažinimą kitokių "autoritetų", išskyrus savo paties, deja, ne visada laimingą nuovoką. Aš tik mėginu daugiau ar mažiau subjektyviai pareikšti savo įspūdį apie jo pastangų rezultata. Ir kone kiekvieną kartą, kai iš įgimto neatsargumo tai pagundai pasiduodu, paskui tik gailiuosi nevaisingų pastangų, įsigyto naujo priešo, nemalonumų ir pagiežos.

Tačiau griežtai nesutiksiu su senų laikų simpatingu kolega Kulboku, kad vertindamas literatūros veikalus, kaip meno kūrinius, būčiau moralistas.

Moralistas, pagal prancūzišką ir autentišką supratimą, yra rašytojas, kuris rašo apie žmonių papročius, visuomenės ir ryškesnių individų būdą, doros normas ir prievoles, apie moralinės kokybės aptarimą mūsų prigimtyje (kaip seniau Montaigne, La Rochefoucauld, La Bruyere, vėliausiais laikais Camus ir kiti), bet tuo atžvilgiu jie nebuvo ir nėra laikomi literatūros kritikais.

Jei būčiau ir kiek esu moralistas, tai man tada pirmiausiai rūpėtų visų reiškinių, jų tarpe ir meno veikalų, turinio tendencijos ar ypač filosofiška, tiriškai, doriškai, religiška, patriotiškai teigiamos tiesos ir vertybės (kurių buvimas, gal būt, ne menkina, bet greičiau nebent didina meno kūrinio vertingumą ir gylį, arba gelmę). Bet jei būčiau literatūros kritiku tikrąja prasme, tai man svarbiausia būtų kūrinio "profesinė technika", estetinės vertybės, jo kalba ir stilius, kūrėjo originalumas, emocionalumas, brandesnis negu eilinio piliečio įžvalgumas bei protingumas ir dar tuzinas kitų giminingų bruožų.

Taigi tuo atžvilgiu esu ir būčiau ne moralistas, bet visiškai amoralistas. Pati didžiausia lietuviška davatka neišfiltruos vertingiausios religinės lyrikos, o vėlnio apsėstas bedievis ar pagonis gali duoti dieviško grožio poezijos. Auksaburnis patriotas tribūnoje, šaukiąs liaudį kovon dėl tėvynės išlaisvinimo, tuo netampa novelistu ar dramaturgu, ir dažniausiai pats nėra joks kovotojas — jei plačių rankos mostų ir vikraus liežuvio sukimosi burnoje dar nelaikysim kardo smūgiais priešui tiesiai į kaklą.

Tai toks būčiau "savotiškas patriotinis moralistas", kurio idėja ir šūkavimus dykumoje mėginau plačiau pavaizduoti netrukus išeinančioje knygoje "Dialogas su lietuviais".

Bet jau tragikomišku nesusipratimu, jeigu ne pasibaisėtina klaida laikyčiau V. Kulboko teigimą ("Lietuvių literatūra svetur", 417 psl.), jog, esą, aš laikiu, kad "kūrėjai dirbtų tiesioginį Lietuvos vadavimo darbą".

Ne! Tiek mažai iš kūrėjų aš niekad nesu laukęs ir nelaukiu, nes tada kūrėjai turėtų virsti dabartinio Vliko bei Altos rezoliucijų ir atsišaukimų rašytojais. Ir kuo tada pasibaigtų naujai išiviraujanti stilistika lietuvių kalboje? Juk tų institucijų atsišaukimuose bei vadų prakalbose jau randam pasisakymus ne tik apie Lietuvos "laisvinimo darbą", bet ir apie Lietuvos "išlaisvinimo kovos darbą", o dar neseniai š. m. "Dirvos" Nr. 12 ksaitėm, kad ir į Vasario 16 minėjimus mes "susirenkam prisiminti ir visi drauge pasiryžti dar nuoširdžiau dirbti kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę".

Dirbti kovai... Jei mes tik "dar nuoširdžiau" dirbsim kovai, kaip pramonė dirba ginklus kariuomenei, tai kas gi galų gale kovos ir kur ta mūsų kariuomenė? Aš ne per daug aiškiai suprantu tokius naujus lingvistinius ir loginius derinius mūsų "laisvinimo darbo" kalboje. Rašytojai juk nemokės dirbti tokio Lietuvos vadavimo, arba Lietuvos laisvinimo kovos darbo, kaip tos literatūros klasikas pvz. V. Sidzikauskas ar dar keliolikos rezoliucijų autoriai.

Tad nei raginu, nei laikiu, kad rašytojai dirbtų tiesioginį Lietuvos vadavimo darbą. Mano įsitikinimas buvo ir tebėra iš tikrųjų žymiai heretiškesnis ir daug giliau ardantis "vyriausiai vadovaujančiųjų" autoritetų supremacijos pagrindus. Manau ir tikiu, kad lietuviai rašytojai, kaip ir kiti kultūros kūrėjai — muzikai, dailininkai, aktoriai, mokslininkai, laikraštininkai, — jeigu tik jie pataikų į mūsų tautinių siekių ir svajonių ritmą, arba ir ne visai tiesiai pataikydami, dešimtmečiais jau dirbo ir dirbs ateityje Lietuvos vadavimo "darbą". Ir daug labiau tiesioginį darbą už iš-eivijos vis labiau fiktyvėjantį partiškai politinį pradą, nes tai yra mūsų tautinės gyvybės gelmių ir atsparos palietimas, jos dvasinio turio ir gyvastingumo atrama, garbės ir sugebėjimų išraiška, pagrindas išlikti ir augti, teisė nusipelnyti padarinį — būti nepriklausomais ir laisvais.

Tad rašytojų ir kitų menininkų nereikia specialiai agituoti į "vadavimo darbą", kuriame jie buvo ir yra. Užtenka juos kurstyti naujai kūrybai, nesužlugti ties nusivylimu, nevilties ir šalčio siena. O pats geriausias kurstymas — tai teisinga kritika, visuomenės pagalba, platus lietuvių kultūros vertybėm naudojimasis ir įvertinimas.

Daug sunkesnė ir beviltiškesnė problema man atrodo ta, kad jei ką labiau reikėtų raginti, kurstyti ir laukti, tai kad gausios lietuvių iš-eivijos politinės partijos ir kovos organizacijos pagaliau vėl įsijungtų į tiesioginį Lietuvos vadavimo darbą...

Pirmose dvejose atkarpose apie R. Spalio "Rezistensiją" klaidingai buvo parašytas rašytojo vardas — vietoj Romualdo Rapolas. Taip pat įsibrovė ir kitų korektūros bei skiriamųjų ženklų klaidų (pvz. rašytojo pavardė iš mažosios raidės ir t.t.).

dabartinis ir anksčiau ilgametis LL vyr. redaktorius — Tėvas J. Vaišnys, SJ ir redakcinės kolegijos nariai: N. Užabalienė, D. Bindokienė, E. Juodvalkytė, V. Kleiva, U. Juodvalkis ir kt., o taip pat rūpestingasis viso

dvidešimtmečio LL administratorius — Brolis Petras Kleinotas, SJ.

Simpoziumas parodė, kad LL redakcija gerai supranta LL uždavinius, lietuviškos visuomenės lūkesčius ir kad kiekvienas redaktorius

Akimirka iš Grandinėlės koncerto Clevelande.

J. Garlos nuotrauka

GRANDINĖLĖS KONCERTAS NAMIE PETRAS MAŽELIS

Clevelandas, WHK auditorija, 1970 m. kovo - diena. Tūkstantinė minia.

Vadovai: Liudas ir Aleksandra Sagiai. Asistentai: Livia Kasperavičiūtė ir Gintautas Neimanas. Orkestro vedėjas — Rytas Babickas.

Jei į pirmąjį GRANDINĖLĖS koncertą žmonės rinkosi su smalsumu, tai į antrąjį jos koncertą rinkosi pamatyti, pasigėrėti, palginti.

Pirmiesiems orkestro ritams pasigirdus scenoje pasirodo pavasario jaunatvė žydinčios mergaitės ir Kepurinės šokių pasveikina savuosius entuziastingus žiūrovus ir nenutrūkstamoje grandinėje išsipina šelmis, Blezdingėlė, Malūnėlis, Kadrius, Pakeltkojis ir daug kitų, viso 18 šokių. Šitokia daugybė šokių dviejų valandų laikotarpyje, žinia, reikalauja nepaprastos ištvermės, didelio drausmingumo ir jėgų. Tačiau šokėjai, savo nepaliaujama šypsena, žaismingumu, lengvu spyruokliavimu, išbalansuotais suktukais ir persigrupavimais, net iki aristokratiškumo apvaldyta is judesiais preciziškai perbėgdami iš formos į formą sukūrė įspūdį, kad Grandinėlei visas koncertas yra tik žaidimas. Taigi, nenuostabu, kad daugeliu atveju tūkstantinė minia savo plojimai jungėsi į orkestro padiktuotą ritmą, lyg patys dalyvautų bendrame žaisme.

Išorinė Grandinėlės išvaizda — tautinių rūbų paroda. Spalvomis ir raštais iškaišyti rūbai, papuošti pridėrintomis juostomis, liudijo skonį ir audėjų kūrybą. Kojinės, klumpės, skaros — visa švaru ir sek-

madieniška. Koks rimtas dėmesys scenai ir žiūrovui! Grandinėlės vadovų pasirinkimas visus šokius apjungti ir padaryti ištisą scen-

šiltas, nuotaikingas, įtikinamasis vaidybiniai apgalvotai iki detalių. Rizikinga juostų pynė ir pačių "jaunuų poros" išvaizda sukū-

L. Sagys Grandinėlės meno vadovas šokio metu. J. Garlos nuotrauka

nin spektaklį labai sveikintinas ir padrasintinas, tačiau spektaklio ir žiūrovo labai reiktų surasti atoslūgines vietas, kurios momentams atpalaiduotų žiūrovą nuo šokėjų masės greit besikaitaliojančių formų ir, dažniausiai, greito ritmo. Dažnu atveju žiūrovui nėra laiko įspūdžių daugybę apvirškinti, suprasti ir, mažiau pažįstantiems mūsų šokių, ypač svetimtams mūsų šokiai gali atrodyti pernelyg vienodais.

Nereikėtų vengti šokėjų nusilenkimų padaryti natūralia, įprastine tvarka ir orkestrui negrojant. Tokie tarpai atpalaiduotų klausytojų ausį nuo vienodo ritmo. Tokiais atvejais pantomiminės scenos būtų labai pravartu. (Sėkmingai išbandyta Grandinėlės penkmečio koncerte).

Neišvengiamai antrasis koncertas lyginamas su pirmuoju ir net penkmečio koncertu. Tai didelis turtas įspūdingam trečiajam koncertui, pasisavinant viską, kas yra geriausia. Pavyzdžiui, vietoj Malūnėlio šokti Malūną, atgaivinti Blezdingėlę su "V" raidės formomis ir kt. Masiniai šokiai, jei jie neturi stambesnių blokų, bet padalinti į smulkesnius grupų vienus dažnai gali nepadaryti reikiamo įspūdžio ir nereikalingai sudaryti nuomonę, kad šokis per ilgas ar ištęstas.

Savo forma ir atlikimu, labai išskirtinas vyrų pakeltkojis. Šis šokis yra nuotaidos, ištvermės ir precizizmo demonstracija. Visas vestuvinis šokių ciklas (dalyvaujant pačiam vadovui Liudui Sagiui — valio!)

rė ramų didingumą, gi akiai nepamirštamą vaizdą.

Šokiuose naudojant lazdas, skaras ar geles yra visad rizikinga, reikalauja apvaldymo rutinos ir daiktų buvimo pateisinimo. Grandinėlei, atrodo, pavojaus nėra, išskyrus mažytę baimę klaidpėdiatškame Kuskinėlyje.

Grandinėlės orkestras neištaigingas, tačiau, žinant sunkumus, pakankamas, o ateityje gal pasidarys ir spalvingesnis orkestrine prasme. Šokiams juk ritmas yra pagrindinis daiktas, todėl kurio nors instrumento nepunktualumas tuojau atsiliepia šokėjuose. Blezdingėlei, Sadutei, Rezginėlei būtina subtyli, rami orkestracija. Kiekvienas stipresnis akordas gali užmušti judesį. Orkestro norai geri ir jo buvimas Grandinėleje yra svarus įnašas.

Grandinėlė pakeliui į Pietų Ameriką. Jie pasiruošę, o mes įsitikinę, kad parveš laurus ir neišdildomus įspūdžius. Tik ateikime jiems į materialinę pagalbą išvykai ir atsiliepkime į Išvykos Komiteto prašymą.

Po koncerto Grandinėlės šokėjai, tėvai ir draugai buvo pavaišinti dr. Juozo ir Birutės Skrinškų.

Dar kartą Grandinėlei didelis ačiū ir gero vėjo Pietų Amerikoje, o vadovams — jėgų ir kantrybės. Jums priklauso mūsų visų dėkingumas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LAIŠKŲ LIETUVIAMS DVIDEŠIMTMEČIS

Lietuvių Tėvų Jėzuitų leidžiamas žurnalas suėjo dvidešimtmetį. Ta proga Chicagoje per Lietuvių Radijo Forumą, vedama ir išlaikoma A. ir M. Rudžių, buvo surengtas įdomus simpoziumas. Simpoziumo dalyviai:

FILATELIJOS KAMPELIS

ANTANAS BERNOTAS

(2)

R. VOKIETIJA, filatelijos parodos Magdeburge progą, išleido du pašto ženklus: 20 pfenigų ženkle parodytas Otto von Guericke paminklas, senovinė katedra ir naujai pastatytas viešbutis (ženklą čia dedame), 40 plus 10 pf. ženkle matome senovinį piešinį, kuriame parodytas Guericke bandymas perplėsti beorį rutulį, traukiant kelioms poroms arklių.

Magdeburg miestas, įkurtas 805 metais Karolio Didžiojo, yra vidurinėje Vokietijoje, už apie 100 kilometrų į pietvakarius nuo Berlyno, ir guli abipus Elbės upės. Dabar miestas yra Rytinėje Vokietijoje, bet senovėje priklausė tai Saksonijai, tai Westfalijai, tai Brandenburgui. Senovėje Magdeburgas buvo riba, iš kurios į rytus veržėsi vokiečių-teutonų kolonizacija ir germanizacija. Miestas garsus savo senovės statiniais ir vadinamąja Magdeburgo teise (miestų santvarkos įstatymu). Tebėra nepaprastai puiki ankstyvo gotiko katedra, pradėta statyti 1099 m., senovinė turgaus aikštė su rotuše (XVII amž.)

ir kt. Tarpusavio kovų metu, 1631 m. Tilly miestą beveik visiškai sudegino, vėliau atstatytas. Nuo 1816 m. Saksonijos sostinė 1646 m. Magdeburgo miesto burmistras buvo išrinktas fizikas ir tyrinėtojas Otto von Guericke (1602-1686), kuris darė savo pagarsėjusius bandymus su vadinamąja Toricellio tuštuma (be ore erdve). Mieste labai išplėsta metalo ir chemijos pramonė. II Pasaulinio karo metu daugiau nei pusė viso miesto (įskaitant istorinį senamiestį) buvo sunaikinta. Šiuo metu gyvena apie 240,000 gyventojų.

PRANCŪZIJA išleido 45 centimų pašto ženklą paminėti eskadrilę "Normandie-Niemen", kuri padėjo rusams kovoti rytų

fronte ir kurio išleidimu užkliudoma ir Lietuva.

Pašto ženkle parodyti skrendą ir žemėje lėktuvai, pažymėti raudona žvaigždė ir Lotaringijos kryžiumi ir laktūnas su mechaniku. Aplinkui pašto ženklą duotos datos ir vietos, kuriose prancūzai padėjo mušti vokiečius, būtent:

1942: Maskva - Ivanovo,
1943: Orel - Smolensk,
1944: Vitebsk - Berezina - Minsk - VILNO - KOVNO - NIEMEN,
1945: Insterburg - Königsberg - Danzig.

Kaip matyti, ši keistu vardu pavadinta eskadrilė "Normandie-Niemen" (atseit, "Normandija-Nemunas"), jau 1942 m. buvo pasiųsta egzilinės de Gaulle vyriausybės iš Londono (tur būti ir anglų duoti lėktuvai) padėti rusams kovoti prieš vokiečius ir dalyvavo visuose jų žygiuose rytų fronte. Taip pat žinomas faktas, kad rusai, artėdami 1944 metais prie Lietuvos, smarkiai sudaužė tuomet vokiečių užimtus Lietuvos miestus Vilnių, Kauną, Šiaulius ir kitus. Kaip matyti iš įrašo (kad ir iškreiptais pavadinimais), tai prie šio Lietuvos miestų daužymo prisidėjo ir prancūzai. Merc beaucoup už tokį atvirą prisipažinimą, nors ir praslinkus 25 metams...

PORTUGALIJA išleido tris pašto ženklus pagerbti jos jūrininkui Gabrillo, padėjusiam atrasti Kaliforniją.

Joao Rodrigues Cabrilho (mirus 1543 m.), portugalų jūrininkas, buvo ispanų tarnyboje ir tarnavo Meksikoje. 1542 m. Meksikos vicekaralius Antonio de Mendoza pasiuntė jį iširti dar menkai žinomas Pacifiko pakrantes ir šiaurę nuo Meksikos, Cabrilho plaukino po Kalifornijos įlanką, vėliau pasuko į šiaurę ir pakeliui atrado Las Virgenes salas, San Quentin įkyšulį ir Visų Šventų įlanką. Rugsėjo mėnesį pasiekė Aukštąją Kaliforniją, rado San Diego įlanką, paskui Santa Catalina, Santa Cruz, Santa Rosa ir San Miguel salas. Pasiekęs San Francisco įlanką, dėl blogo oro buvo priverstas grįžti į San Miguel salą, kur ir pasimirė. Jo vardu yra pavadintas parkas į šiaurę nuo San Diego įlankos.

ČEKOSLOVAKIJA išleido 6 pašto ženklus seriją su Tatrų kalnų vaizdais ir gėlėmis (3 po 60 halerų ir 3 po 1,60 kronų). Čia dedame vieną su Tatrų vaizdu ir krokuso gėle.

Tatrų kalnai, Karpatų kalnų dalis, eina iš vakarų į rytus ir randasi Slovakijos ir Lenkijos pasienyje. Kalnai yra apie 75 kilometrų ilgio ir 40-50 pločio. Jie dalinasi į Aukštuosius ir Žemuosius Tatrų. Aukščiausia viršūnė Goralchovka (2663 metrų aukščio). Kalnai pasižymi

VASARIO 16
BRIDGEPORTE,
CHICAGOJE

Vykdamą į šv. Jurgio Lit. mokyklos Vasario 16-tos minėjimą, Bridgeporte, kurį rengė Tėvų Komitetas, pirmą kartą kadaise mokėtoją eilėraščių, kurį mintyse kartojau — "Nei trispalvės plevesuoja ir varpai neskamba vario, tik mūs jaunos širdys žino, kad 16-ta Vasario".

Paminėti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 52 m. sukaktį šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, buvo atnašaujamos šv. Mišios. Vasario 15 d., 11 val. ryto mokyklos mokiniai į pamaldas atėjo organizuotai, nešdami Lietuvos ir Amerikos vėliavas, prie kurių garbės sargyboje buvo 8 skyr. mokiniai — Stepas Viščius ir Antanas Šiurna, jūrų skautų uniformose ir tautiniais rūbais pasipuošusios palydėjo: V. Stravinskaitė, R. Miniutaitė, M. Bilitavičiūtė ir A. Miniutaitė.

Visi mokiniai buvo pasipuoę tautiniais rūbais ir rankose nešė trispalvę vėliavėlę. Šioje iškilmingoje eisenos žygiavo mokytojai, vadovai ir komiteto nariai.

Šv. Mišias atnašavo kun. dr. A. Baltinis, pasakydamas šiai progai pritaikytą pamokslą. Po pamaldų sugiedotas Lietuvos himnas, rodo, sujungę visus karštesniais tėvynės meilės ryšiais, bendra lemti.

2 val. po pietų tėveliai ir svečiai susirinko į parapijos salę, kur buvo pravesta oficialioji minėjimo dalis su programa, kurią atliko mokyklos mokiniai.

Lit. mokyklos Tėvų Komiteto pirm. St. Kelečienė ir garbės prezidentė pakvietė šiaulių S-gos valdybos pirmininką Vladą Išganaitį, kun. dr. A. Baltinį. LB apyl. pirm. A. Būga ir mokyklos vedėją M. Šulaitienę, kuri šiltu žodžiu pasveikino svečius ir mokinius, primindama šios šventės prasmę.

VI. Išganaitis, jautriais žodžiais priminė nelengvą lietuvių likimo kelią. Išskėlė lietuvių kalbos reikalingumą, tautos išsilaikymo laidą — spausdintą žodį. Apeilavo į kiekvieno lietuvių sąžinę, kiek daug yra prisidedama prie lietuviybės išlaikymo, meilės savo kalbai, spaudai ir lietuviškai knygai?

nepaprastu gamtos grožiu: stačios bazalto uolos, prarajos, kalnų upokšniai ir ežerėliai, todėl Čekoslovakija jau 1949 m. dalį kalnų paskelbė Tautiniu Parku, kuris labai mėgstamas turistų ir žiemos sporto mėgėjų. Lenkijos Tatrų dalyje yra garsusis kūrortas Zakopanė.

Dail. J. Bagdono vienas iš tapybos kūrinių, kuris buvo išstatytas bendroje lietuvių dailininkų parodoje New Yorke.

Kun. dr. A. Baltinis, — palygino lietuvių su stiproliu milžinu, kuris tik savo žemėje buvo stiprus ir galin gas. Išlikti tėvynės milžiniais svetur, mums padės meilė savo tėvų kalbai, dainai ir lietuviškiems papročiams.

LB pirm. A. Būga, žvelgdamas į ateitį, ragino jaunimą stoti į bendrą lietuviybės darbą, nesigėdinti savo tautybės, kalbos ir vardo. Mūsų tautos ateitis — jaunimo rankose.

Mokyt. M. Šulaitienė, gražiu palyginimu priminė, kad gražiausiam narvely uždarytas paukštis — ilgėsis laisvės ir saulės, nebus linksmas, kol nepakels sparnų į laisvę. Dėkodama visiems kalbėtojams, linkėjo visiems sulaukti išauštant laisvės ryto — Lietuvai!

A. Kirvaitytės montažą — Tremtiniai — atliko vyresnių klasių mokiniai, kur tėvynės ilgėsis ir meilė, buvo perduoti eilėmis, palydint kanklių garsais.

Mokyt. M. Šulaitienės paruošti deklamatoriai, aiškiai ir vaizdžiai perdavė klausytojams tėviškos laukų grožį, dangaus mėlynės skaidrumą ir paukštelių dainų gražumą. "Toli už girių, už kalnų" — inscenuotas eilėraštis, kurį atliko mergaičių grupė su vėliavom, taip pat paruoštas mokyklos vedėjos, Vyt. Bilitavičiū palydint akordeonu. Jam vadovaujant, mokinių choras gražiai padainavo patriotines liaudies dainas.

Tautiniai šokiai, kuriuos atliko vyresniųjų ir žemesniųjų klasių mokiniai, buvo išmokyti R. Bilitavičiūtės, kuri visu nuoširdumu įsijungusi dirba su jaunaisiais šokėjais. Šokiams groja, Vyt. Bilitavičius, kuris vi-

sur ir visada dirba su jaunimu.

Bendrai, programa buvo turtinga savo turiniu. Apiešęs salę dar mintimis grįžti atgal ir matai tuos jaunus veidelius, kurie vai kišku nuoširdumu tęsia savo tėvų ir mokytojų įkvėptą meilę savo tėvynei, kurios nėra matė.

Neskamba varpai ir neplazda vėjuje trispalvės, o vis tik mūsų širdyse plaka meilė savo protėvių žemei ir mintis užpildo viltys būti vėl laisvoji tėvynė...

Už kilniuos darbus, pasišventimą — suruošiant šią puikią programą — pagarbą tenka, pirm. Stasei Kelečienėi, sekr. S. Smaizienei, išd. A. Bilitavičiūi, Kl. Stravinskui, S. Žeimienei, J. Biliūnienei, Vyt. Miniutui ir Ed. Nakučiui.

E. Spačkauskienė

HELP WANTED MALE

JOURNEYMAN
ELECTRICIANS
MILLWRIGHTS
AND
MACHINERY
REPAIRMAN.

1st or 2nd Shift

MUST HAVE GOOD
REFERENCES

STEADY WORK

Excellent wages and fringe
benefits.Apply in person to
Personnel OfficeMUSKEGON
SPECIALTIES CO.2314 Tyson St.
Jackson, Mich.An Equal Opportunity Employer
(16-19)Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

• Visuotinis SLA 136 kuopos narių susirinkimas kviečiamas kovo 15 d., 12 val. Lietuvių salėje.

Mokesčiai bus priimami nuo 11 val. 30 min. ir po susirinkimo.

Šis susirinkimas ypatingai svarbus, kadangi teks rinkti kandidatus į Pildomąją Tarybą. Labai prašomi dalyvauti ir tie nariai, kurie retai tepasirodo. Juo daugiau balsų surinksime, juo labiau užtikrinsime pastovią ir patikimą tarybą.

Didesniam narių skaičiui atvykus, bus lengviau ir kuopos valdybą sudaryti 1970 metams.

Kvieskime ir svečius, kuriuos numatome įrašyti į brolišką ir turtingą SLA.

Kor.

• SLA 14 kuopos nepaprastas susirinkimas įvyks kovo 22 d. Lietuvių Salės svetainėje. Pradžia 12 val. Susirinkimo darbotvarkėje: Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios Tarybos narių ir kitų pareigūnų rinkimai; SLA 14 kuopos atstovų-delegatų į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimą rinkimai; kuopos svarbesniųjų reikalų aptarimas ir apdraudų mokesčių priėmimas. Susirinkimą užbaigus, ten pat įvyks broliško bendravimo kuklios vaišės.

Nariai ir narės kviečiami šiame susirinkime būtinai dalyvauti. Asmeniniai kvietimai šiuo reikalu nebus siunčiami.

Kuopos Valdyba

PADEKA

Sveikintiems mane, vardadienio proga, laiškais, šiuomi reiškiau nuoširdų ačiū!

Kazys S. Karpus

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka 5%

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

nuo 5¼ iki 7½%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gautum didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

MALONIAI KVIEČIAME JUS Į

KAZIUKO MUGĖ - VAKARĄ SU LIETUVIŠKAJA SKAUTIJA ŠEŠTADIENĮ KOVO 14 D.

ATIDARYMAS 5 VAL. P. P.

BAIGIAMOJI PROGRAMA 9 V. VAK.

Šv. Mergėlės Nepaliaujamos Pagalbos parapijos salėje.

Karšta vakarienė — Saldumynų stalas.

LĖLIŲ TEATRAS

Taudodailės darbai.

NERINGA
SKAUTININKĖS
ŽIDINYS — KLAIPĖDA
PILNAI — AKADEMINĖ SKAUTIJA

Clevelando Akademikų Skaučių "Šatrijos Raganos" dr.-vė Kaziuko mugėi paruošė tautinių rūbų, karūnų, priejuosčių, pagalvėlių ir kt. Nuotraukoje prie rankdarbių: M. Kižienė, M. Puškorienė, M. Krygerienė ir D. Orantaitė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

LAUKIAMOJI KAZIUKO MUGĖ

Šiame numatamoji kovo 14 d. Naujosios parapijos salėje mugė bus dar platesnė, įvairesnė ir turtingesnė, negu bet kuri buvusiųjų: Skaučių ir skautų valandų valandos - aukojamos programos kūrybai ir "prekių" gamybai. Visi Clevelando skaučių ir skautų daliniai vieningai ruošiasi nustebinti svečius savo skoniu, stiliumi ir "išradimais". Pra-

bangiai puošiamos salės, stropiai rengiama meninė neilga ir turininga programa, skirstoma prekyvietė ir krautuvės krautuvėlės su dovanomis bei puošmenomis nuo stambių iki smulkiųjų; piešinėliais, lėlėmis, vaizdeliais, žaidimėliais, kryželiais, žvaigždutėmis, lėkštelėmis, drambliais, "drąsesniams" svečiams net baidyklėmis, šmėklomis, ragonomis, žiežulomis ir kt., ir kt.

Rengėjų našta kelia ant savo pečių Neringos tuntas. Kantrioji ir ištvermingoji tuntininkė N. Kersnauskaitė rūpinasi bendrine sando- ra ir gausių savo tunto pažangos akstiną vystymu.

Programa tikriausiai patenkins ne tik vaikus, bet ir suaugusius. Platesnė sudėtimi atliekama dainų ir eilėraščių pynė, gitaroms beldinti, paveiks žiūrovus stipresniais įspūdziais. Tiek pat įdomūs įvairiausio amžiaus autorių kūriniai, improvizacijos ir pokštai. Pa-

skiros dalys bei momentai uoliai gludinami. Be to, kiek vėliau dar kitokia patrauka — Lėlių teatras su nauju kūriniu — Raudonąja kepuraitė. Tuo tarpu bendrai kūrinių antraštės bei autorių ir vadovų pavardės slepiamos. Tatai naujinga. Toks kuklumas visados, kaip pavyzdys, gerbtinas ir girtinas.

Nuotaikai pajvairinti dar veiks Jaunimo kavinė, visų valgykla ir daug staigmenų. Iškilmingas atidarymas 5 val. p. p. Įėjimas neapmokamas.

Tegul lieka jaunimėlio atmintyje lietuviškų apeigų pažibos, tegul gaivina ir atitraukia nuo pilkos kasdienybės suaugusius.

Vladas Braziulis

• K. S. Karpiui persikėlus į 17805 Lake Shore Blvd., naujas telefono nr. yra 481-5135.

• Lietuvos tragedija, dokumentinis filmas, sudarytas iš istorinių apžvalgų, kurio rodymas trunka 2 v., bus demonstruojamas Clevelando lietuviams balandžio 12 d.

• Petras Kudukis tiksliai ir tvarkingai užpildo IN-COME TAX blankus, dirbamas su Associated Tax Service, adv. A. Širvaičio įstaigoje 19451 Euclid Ave. Norintieji pasinaudoti jo patarnavimu kreipiasi į jį: įstaigos telef. 692-1222; namų telef. 932-0959.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

NORIU PIRKTI vartotą automobilį, gerame stovyje. Skambinti vakarais po 6 val. 451-0883.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

BALFO RINKLIAVOS ŽINIOS

1969 metais BALFO Clevelando skyriui aukoję žemiau išvardintieji asmenys. Nario mokestis pridėtas prie aukų sumos.

Šia proga Skyriaus Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams, rinkėjams ir visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie aukų rinkimo. Ačiū!

Aukoję:

\$117.00 — Dr. J. ir B. Skriniskai.

\$100.00 — Dr. Irena ir Antanas Jasiai.

\$76.00, Dr. J. Balčiūnas.

\$65.00 — Dr. V. Ramanauskas.

\$60.00 — O. ir V. Jokūbaičiai.

\$56.25 — G. Žebertavičius.

\$51.00 — Dr. Vl. Adams, dr. V. Bložė, dr. J. Mačiulis, dr. V. Karoblis.

\$50.00 — Dr. A. Miliauskas, dr. X. Irena ir Česlovas Satkauskai.

\$45.00 — T. ir V. Urbaičiai.

\$35.00 — Dr. J. Sandargas.

\$31.00 — Dr. A. Martus.

\$30.00 — Zigmas Jankus, Maurukas Co. Inc.

\$27.00 — P. ir O. Žilinskai.

\$26.00 — H. A. Bankaičiai, A. Bielskus, dr. V. Gruzdis, dr. E. Juodėnas, J. Krištolaitis, J. M. Mikonai, dr. A. Baltrukėnas.

\$25.00 — Dr. H. Brazaitis, dr. A. Kisieliū, dr. E. Lenkauskas, Lietuvių Salė ir Klubas, dr. J. ir D. Maurukai, Pr. Razgaitis, O. Rumbutienė, dr. J. Stankaitis, A. E. Steponavičiai.

\$21.00 — J. Lipnis, M. E. Žitkai.

\$20.00 — L. Banis, kun. B. Ivanauskas, J. Balbatas, D. Kučėnienė, dr. V. Maurutis, A. O. Mikulskiai, J. Pažemio Orkestras.

\$17.00 — V. Kizlaitis.

\$16.00 — A. Alkaitis, dr. A. Butkus, G. J. Čyvai, P. Skardis, E. B. Steponai.

\$15.00 — Dr. A. Azėlis, P. N. Bieliniai, dr. D. Degešys, M. Ješmantienė, G. ir dr. N. Juškėnai, J. Kakauskas, A. Mackevičius, O. Matusevičienė, P. Mikoliūnas, dr. K. Pautienis, dr. Z. Sabataitis, dr. J. Šonta, A. Styra.

\$14.00 — E. ir J. Ilendai.

\$12.00 — J. Šiaučiušas, A. Valaitis.

\$11.00 — S. E. Alšėnai, A. Baltrukienė, J. Barniškis, J. Daugėla, Z. Dautartas, Z. Dučmanas, A. Gar-ka, J. Gudėnas, Pr. Joga, V. Juodvalkis, A. Karklius, V. Kasakaitis, E. B. Malcanai, P. Mikšys, J. Mockus, F. Modestavičienė, A. Mullo- lis, Z. Obelenis, X., A. Penkauskas, P. M. Puškoriai, V. Plečkaitis, K. Ralys, P. Sejonas, V. Senkus, M. Smelstoriū, J. Staniškis, V. Stankauskas, P. Stravinskis, A. Vaitėnienė, V. Valys, J. Žemaitis, XY.

(Bus daugiau)

TERRIFIC STARTER

2 bedroom ranch with living rm, kitchen & utility room. Hardwood floors, 2 car 20x20 garage and asphalt drive. Just off Vine St. and close to Vine rte 91 exit. lot is 45x120ft. Asking 17,300.

New

3 bedroom ranch with a large living room and kitchen eating area, 1½ baths, utility room built in oven range & disposal, ample storage up, large 50x180 ft. lot with sandy loam soil.

There may be a price increase May 1, 1970.

VINE REALTY INC.
Corner Rte 91 & Vine
WH 2-4440

LONDONE GAVO \$150

• Lietuvos Atstovas Londone Vincas Balickas praneša gavęs iš K. S. Karpiaus \$150aukų B. K. Balučio paminklo fondui tų aukotojų vardai jau buvo Dirvoje skelbti. Savo keliu Balučio paminklo fondo komitetas aukotojų vardu paskelbė "Europos Lietuvyje".

Savo aukas Balučio paminklui dar įteikė dr. V. L. Ramanauskas \$10, LB Clevelando I apylinkė \$10, Pr. Razgaitis \$3. Kas norėtų dar prisidėti, prašomi skubiai pasiųsti Karpiaus vardu Dirvos antrašau.

IESKO V. FEDOSEVO

Iš Lietuvos gautas prašymas paieškoti Fedosevo Vytauto, gim. 1922 m. VI. 12 d. Vilkaviškio mieste. Karo metu buvo Vokietijoje. Žinantieji prašomi duoti žinią V. Bacevičiui, 923 East 144th St., Cleveland, Ohio 44110, U.S.A.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

WELDERS

EXPERIENCED

RAMPE MFG. CO.

14915 Woodworth Ave.
Cleveland, Ohio
(19-30)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

KOVO 20-22 D. Dail. J. Baltuonio paroda Nauj. parapijos salėje. Rengia LB I ir II apyl. valdybos.

KOVO 20 D. A.L.Konservatorių Klubas susirinkime JAV atstovų rūmų narys Donald E. Lukens skaitys paskaitą "The Price of Liberty".

BALANDŽIO 4 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 12 D. Dokumentinio filmo (2 val.) "Lietuvos tragedija" rodymas. Rengia ALTS-gos Clevelando skyrius.

BALANDŽIO 19 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos koncertas.

BALANDŽIO 22 D. Clevelando Kultūrinio Darželių Federacijos iškilminga vakarienė.

BALANDŽIO 25-26 D. Atelitininkų šventė.

GEGUŽES 23 D. Šv. Jurgio parapijai paremti koncertas - balius.

GEGUŽES 24 d. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės.

RUGSEJO 12 D. Abiturientų pristatymas - balius. Ruošia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

RUGSEJO 26 D. Dirvos vakaras.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SU DIPLOMATU ANTANU LIUTKUM ATSISVEIKINANT

Antanas Liutkus, Lietuvos Pasiuntinys Prancūzijoje narys — sekretorius, apie kurio staigią mirtį vasario 9 trumpai buvom Dirvoje pranešę, vasario 12 d. buvo palaidotas Paryžiuje, dalyvaujant gausiai vietos lietuviams ir bičiuliams prancūzams, su kuriais velionis palaikė ilgus metus glaudžius ryšius.

Gedulingas pamaldas už mirusio vėlė atlikė Tėvas Braun, S. J. — St. Pierre de Montrouge bažnyčioje. Pamaldose gausiai dalyvavo lietuviai, prancūzai bei kitataučiai, jų tarpe — Lietuvos Atstovas Prancūzijoje prof. J. Baltrušaitis ir ponis, Latvijos Atstovas Prancūzijoje J. Berends, buy, Prancūzijos Karo Attaché Pabaltijo kraštams pulk. J. Chabanier ir ponis, ACENO Paryžiaus Biuro pirmininkas T. Bary ir kt.

Velionis A. Liutkus palaidotas Paryžiuje, Baginoux kapinėse. Prie kapo kalbas pasakė prof. J. Baltrušaitis — Lietuvos Atstovybės Prancūzijoje vardu ir E. Turauskienė — lietuvių draugų ir bičiulių vardu. Abiejų kalbėtojų žodis, atsisveikinant su velioniu buvo jautrus ir turiningas.

Baigdamas savo žodį prof. J. Baltrušaitis pasakė: "Mano mielas Liutkau, Jūs buvote tikras lietuvis, Jūs buvote patyręs diplomatas, Jūs buvote begalo geras žmogus, Jūs turėjote daug rūpesčių, daug vargo, Jūs turėjote dirbti kartais labai sunkiose sąlygose, Jūs buvote visuomet tvirtas kaip uola, Jūs buvote pavyzdingas. Aš noriu čia Jus užtikrinti, kad mes, kaip ir Jūs, kovosime už Lietuvą iki galo. 1944 m. sausio mėn. mano tėvo, ministerio ir poeto Jurgio Baltrušaičio laidotuvių metu gedulingos pamaldos vyko St. Pierre de Montrouge bažnyčioje. Tuo laiku Paryžius buvo okupuotas, apeigų metu mies-

tas buvo bombarduotas, teko Jį lydėti į kapines tušiomis gatvėmis ir sirenomis kaukiant... Keletai mėnesių po to praslinkus Paryžius tapo išlaisvintas — tėvas to nematė. Šiandien mes toje pačioje St. Pierre de Montrouge bažnyčioje. Mūsų Tėvynė okupuota, Liutkus to nebeamatys, bet Lietuva bus laisva."

E. Turauskienė savo kalboje, gražiai nušviesdama a. a. Antaną Liutkų, kaip žmogų ir kaip lietuvių patriotą, tarė: "... Jei šiame gyvenime mes ieškome prabėgusių bei pradingusių vaizdų prasmę, Jūs visad liksite jų centre — su Jūsų nepaprastu kuklumu, Jūsų gilia meile žmogiškumui, grožiui ir gėriui ir ypatingai dėl Jūsų gilaus patriotizmo, kuris Jums atėmė daug jėgų ir net gyvybę".

Daug gėlių ir vainikų laidotuviuose rodė lietuvių, prancūzų ir kitų pagarbą bei įvertinimą a. a. Antano Liutkaus darbams, jo pastangoms Lietuvai ir jos laisvei.

ATITAIŠYMAS

Dr. Kazio Oželio mirties DEŠIMTMETIO pranešimą renkant, antraštėje iškritus pirmajam eilutei "Prieš dešimt metų" ir, praleidus kelias eilutes tekste, gavosi išpuolis, kad mūsų žymusis profesorius mirė dabar kovo 3 d. Pilna antraštė turėjo būti: "Prieš dešimt metų mirė profesorius dr. Kazys Oželis".

Kaip žinia, velionis dr. K. Oželis mirė Chicagoje 1960 m. kovo 3 d. ir dabar suėjo dešimt metų nuo jo mirties.

Velionies šeimą ir skaitytojų dėl šios nemalios klaidos, kuri taisant korektūrą buvo praleista, labai atsiprašome.

• "Lithuania 700 years" jau išėjo iš spaudos antroji laida.

New Yorko neolituany sueigoje kalba V. Gruzdis. Prezidiume: G. Kumpikaitė -- pirm., R. Bitėnas -- buvęs pirm., J. Stankūnas, sekr. ir A. Sperauskas -- arbiter elegant.

• Korp! Neo-Lithuania New Yorke š. m. vasario 27 d. susirinko į Traveler viešbutį iškilmingam posėdžiui. Senoji Korporacijos valdyba su pirmininku Rimu Bitėnu perdavė Korporacijos vadovavimą naujai valdybai, kuri yra šios sudėtis: Giedrė Kumpikaitė — pirm., Jonas Stankūnas — sekr., Tomas Aleksandravičius — ižd. ir Algis Sperauskas — arbiter elegant.

Šioj sueigoj dalyvavo, be newyorkiečių, taip pat filisteriai inžinieriai Gruzdis ir Stelmokas iš Philadelphia, kurių pirmasis pasakė dienai pritaikintą kalbą. Dar kartą Korporacijos šūkis "Pro Patria" sužvilgo Vincento Gruzdis nuoširdžiais ir prasmingais žodžiais Vasario 16-tos atšvaitė ir prisiminimu ultrataučiaus Juozo Tumo-Vaižganto.

Po fil. Gruzdis kalbos tradicinėmis apeigomis du juniorai — Vytautas Bitė-

Korporantišką priesaiką duoda nauji seniorai Vytautas Bitėnas ir Edvardas Vaičiulis (dešinė).

nas ir Edvardas Vaičiulis — gavo korporacijos senorių spalvas — kepuraitę ir juostą, ir davė priesaiką ta-jo pilnateisiais Korporacijos nariais.

Gauđeamus užsklendė iškilmingąjį sueigą ir korporantai su filisteriais susėdo prie stalų su kavute. (ea)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS

CHICAGOS SKYRIUS RENGIA

PAVASARIO BALIŲ,

š. m. balandžio mėn. 11 d.,

7:30 val. vak., šeštadienį,

DARIAUS-GIRĖNO SALĖJE,

4416 So. Western Ave.

GROS Korp! NEO-LITHUANIA ORKESTRAS.

BUS MENINĖ PROGRAMĖLĖ. VEIKS BUFETAS.

Bilietų kainos su maistu: suaugusiems — \$5.00, studentams — \$4.00.

Skyriaus nariai ir visuomenė kviečiama šiame baliuje dalyvauti.

DĖL STALIUKŲ PRASOM KREIPTIS PAS p. E. Matulienę, 2022 W. 51 St., Chicago, Ill. 60609, telef. PR 8-4236.

• JAV Kongrese vasario proga apie Lietuvą kalbėjo 19 senatorių ir 72 atstovai.

• Lilija Šukytė, Metropolitan operos solistė, kovo 8 d. koncertuoja su simfoniniu orkestru Windsor, Kanadoje.

Kovo 31 d. ir balandžio 2 d. dainuos Traviatos opero-

je primadonos Violetos rolę New Yorke.

Balandžio 5 d. įvyks jos rečitalis Chicagoje, o bal. 7 d. išskrenda į Muencheną, Vokietijoje, kur ji atliks keletą pagrindinių vaidmenų ir pakartos pernai su dideliu pasisekimu statytą operą Così Fun Tute pagrindinėj Fiordilligi rolėj.

• Motiejus Karaša, Lietuvos kariuomenės pulkininkas leitenantas, atsiliepdamas į Pasaulio Lietuvių Archyvo kvietimą rašyti pabėgimo nuo bolševikų išgyvenimus, parašė tikrai įdomius atsiminimus — "Kelią iš Lietuvos nuo Raseinių į Vokietiją". Laukiama ir kitų asmenų atsiminimų. Pageidaujami dokumentai ir nuotraukos. Mūsų pareiga palikti ateinančioms kartoms pilną ir tikrą vaizdą pabėgimo nuo bolševikų. Pasaulio Lietuvių Archyvas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

KAS PAZINO VALENTEJŲ?...

William S. Valentine, gyv. 829 Evergreen Ave., Pittsburgh, Pa. 15209, noris daugiau patirtį apie savo šeimos senelius ir gimines, dėkoja visiems, kurie pažinojo ir suteiktų daugiau žinių apie Valentejus, Valenteus, Wajesunas šeimą atvykusią iš šiaulių, Eržvilko, Raseinių, Tauragės ir Kauno, laikotarpy 1880—1910 m. Arba apie Carl Wajesunas, brolių Magdalenos Wajesunas iš Pittsburgh, Pa., atvykusį apie 1880 iš Kauno. Arba kas žino apie John William Stanley Valentejus, Valenteus, atvykusį į JAV apie 1899-1903 m.

Tos žinios reikalingos ne imigracijai ar naturalizacijai, bet grynai šeimos reikalams. Ačiū.

CLEVELANDE

• Ateities Klubas rengia paskaitą š. m. kovo 15 d., sekmadienį, 4 val. po pietų šv. Jurgio parapijos salėje. Paskaitą skaitys kun. A. Paškus tema: "Krikščioniškos sąžinės maišatis". Visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• Filatelistų dėmesiai. š. m. kovo 14 ir 15 d. Manger viešbutyje Clevelande, 13 ir Chester Ave., Garfield — Perry filatelistų klubo rengiama 80-toji metinė paroda ir birža. Bus išstatyti ir parduodami reti pašto ženklai.

REIKALINGOS SIUVEJOS PRIE SIUVAMŲ MAŠINŲ

Prityrusios ar norinčios išmokyti. Pastovus darbas. Malonios darbo sąlygos. Aukštas atlyginimas ir akordinis darbas. Visokių priedų.

WORK WEAR CORP.

1768 East 25th Street
(South of Payne)
Cleveland, Ohio

(19-20)

• Rita Ausiejūtė, bostonietė gabi aktorė iš p. Gustaitienės teatralų grupės, šiuo metu studijuojanti Prancūzijoje, Vasario 16 surengtame minėjime Paryžiuje deklamavo lietuvių poetų kūrinius, savo puikia tarsena visus sužavėdama.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Šiais metais lietuviai reformatai Chicagoje Vasario 16 minėjo naujai įsigytoje savo bažnyčioje, 5230 S. Artesian Ave. Iškilmingas pamaldas atlikė kun. S. Neimanas. Po pamaldų bažnyčios salėj įvyko Vasario 16 minėjimas su vaišėmis. Nuotraukoje lietuviai reformatai su savo kun. St. Neimanu.

A. A.

ONAI KEIBIENEI

mirus, vyrui VLADUI, dukteriai ir kitiems giminiams, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Jonas ir Elena Vaičiai
Albion, N. Y.

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Kaina 6 doleriai.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 5th Ave., Tel. TO 3-2100-9
TRYS MODERNIOS KOPLYC